

ဝင်ချုပ်ဟံသာဝတီ (ဖဝေါ)

ဂကောံဇ္ဈာန်လိက်ပတ်မန်ကောံယောန်သျှောင်ဗုဒ္ဓဘာသာ
တလုံဒေသရာမန်
တက်တြးပတိတ်လတ်ရောင်။ (ဗုဒ္ဓအငြောံ)

၁၃၆၄-သ့ဝံ

၂၀၀၃-သ့ဝံ

၂၅၄၆-သ့ဝံ

အထက်ပိုင်းဒေသနှင့် အောက်ပိုင်းဒေသတို့

ပိုင်းခြားဝေခွဲခြင်းမရှိ

ဂလားနီနီဒါနီ

လိက်ဝင်ချင်ဟံသာဝတီဝံ နဂကောံဗြောန်လိက်ပတ်မန်ကောံ
 ယေန်သျှောင်ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ အလုံဒေသရးမန်-ပွဲသက္ကရာဇ်ချင်-၁၃၆၃-သျှံ၊ ဝိတု
 ကထိုန်(၁၅)စွေက်၊ ကောံခရီသီကီချပ်ဂုန်ပွဲချင်မတ်မလီ-ဘာကွင်ထပ်တဲ ဖျေ
 တင်သျှတ်သွတ် သွက်ကောန်ဂကူမန်ကောန်ဌာ်ကွးဘာတံကို သိုဗျးမလုတ်
 ဝင်သျှောံတီပရူပရာဝင်ချင်ဟံသာဝတီသျှန်သျှန်ခွဲခွဲ ခွဲခွင်လိက်ကောန်ဌာ်သွတ်
 မန်တံဒးဗျှလုတ် ဒးဖျောတ်သျှဗျာဲတဲ ဂလားနီဂိုင်ဂိုင် ကယျိုင်ကယျပ်လပ်ဂလားနီ
 တံသရိုင်ထောံတဲ ဗိုတ်အယံမာတ်ရုပ်ရဝင်ဝံမံက်၊ ဝံရိုင်လောဲသွာ ဝံသဗ္ဗိမာန်၊
 ဗျှတဲဗိုတ်ကွဟ်ထောံဟံသေင်၊ ဗျှတဲညင်ဝံဗိုန် ညင်ဝံလုပ်ပေါသျှလိက်မာန် ရိုင်ကို
 အခိုင် ဆိုင်ကိုပရေင်ညာဏ်ကောန်ဌာ်သွတ်မန်တံတဲ နဂကောံဏံစီဇန်ဖန်ဖက်
 သွက်ဝံဒ်ဒဲတဲဗိုကောန်ဂကူမန် အလုံအိုသျှိမာန်တဲ ပတိတ်လပ် “ လိက်ဝင်
 ချင်ဟံသာဝတီ ” ကိုပ်ကွာတေံရ။ ကောန်ဂကူမန်သွတ်တံ ဗျှလုတ်ဖျောတ်သျှဗျာဲ
 လပ်လိက်ဝင်ဝံတဲ သွက်ဒးဒ်သံသယဟံမ္မဲရောင် သောင်တဲဗိုတ်ဗျးဗျှလုတ်လပ်
 တံဂျှရောင်။

ဂကောံဗြောန်လိက်ပတ်မန်ကောံယေန်သျှောင်ဗုဒ္ဓဘာသာ
 အလုံဒေသရးမန်

သွိုင်မန်ပတန်ချင်ဟံသာဝတီတိုဝ်ကျာအိုတ် (ဒကုတ်ပထမ)

ချင်ဟံသာဝတီ (ချင်ဗဂေါ)ဂှ် ဉာဏရာဇ်မန် သွိုင်သမလ ပတန်လဝ် ကိုဝ်ကျာအိုတ်ရောင် ဝပ်ဝ်သမ္ဘိ ပွဲသက္ကရာဇ်ချင်ပထမ ကာလယုဂ္ဂ ဒ်- ၅၅၂ သွာ်၊ ဝိတုပသာ်(၉)စွေက်၊ တဲဗုဒ္ဓဝါ၊ သုဏ်ဇော်လေဝ်စွေဇတ်၊ တမြးဂှ် ဗတီလေဝ် မံက်အိုတ်-ပွဲကာလဂှ်ဟောင် ကျ်တြိသဗ္ဗညု က္တုစိုပ်ကျင်ဒွါဝံတဲ -

ယွံမဟာထေရ်အနန်- ပတန်နုဂ္ဂတဲ လုက်(၃၇)ဂှ် ကာလလောန် အာတဲ အဲကျ်ပပရိနိဗ္ဗာန်ရ၊ ဗွဲကြဲကာလသာသနာအဲကျ်မစိုပ်-၁၁၁၆-သွာ်ဂှ် ဌာန်ဒေသဝံ သဒ္ဓိဒ္ဓိဟ်တမြင်တဲ မသက္ကုသွေဟ်ဂှ် ကောန်သွိုင်သမလကုမ္မာ၊ ဝိမလကုမ္မာ ဝးယုညးခါကောက္ခိဒေ မဒ္ဓိကောန်ဉာဏရာဇ်သွိုင်သိနဂါ၊ မဒ္ဓိစ ရသိလောမတအ်ဂှ် နုချင်သဇိုဏအ် အာစိုပ်ဌာန်ဒေသဝံတဲ၊ သွိုင်အိန်ဂှ် အတိုင် ပယုဒ္ဓိဟ်အဲကျ်မဟိုလဝ် ပပဓာန်ကံကောန်သွိုင်ခါဂှ်တဲ ကျင်စိုပ်ဌာန်ဒေသဝံရ၊ သွိုင်အိန်ဂှ် ရပ်ကေတ်ဇုက်ဇုန်ဗွဲတဲ မသွိတ်ချင်ဟံသာဝတီဝံရောင်၊ သွိုင်အိန် ပွန်ကိုချင်ဟံသာဝတီဂှ်တဲ အပ်ဇိုန်ကိုသွတ်ခါကာလဂှ်ရောင်၊ ရဲသင်ဝံကိုလဝ် ပယုဒ္ဓိဟ်ရ။

ဌာန်ဒေသဝံ ဒ္ဓိဒ္ဓိဗတီဟံသာဝတီရ၊ ပွဲကာလဂှ် ဗတီဟံသာဝတီ ဒ္ဓိမသျင်ကွင်ဂှ် မှုသမ္မင်ဗုတ်(၃)ဟတ်ရ၊ ဒ္ဓိတမြးဂှ်ဗတီဂှ် ဗြိုက်ဒွင်လေဝ်နွံ၊ မံက် ဒွင်သုဏ်လေဝ်နွံရ၊ ကာလသုဏ်ဇော်တဲဂှ် တုအ်သုဒဿနမြင်သိတဂှ်လေဝ် မှုသမ္မင် (၂၃)ဖိဟ်ဟောင်ရ၊ တုအ်ဂှ် ညင်စေတီတုအ်ကို မစရိတ်ဒွင်ရ။

ကာလသုဏ်တိုန်ပေင်ဂှ် နုစးဗတီသမ္မင်(၂၃)ဖိဟ်မံက်တဲဒွင်ရ၊ ကာ လဂှ် တုအ်သုဒဿနမြင်သိတဂှ် ဟံတိုဗုန်ရ၊ ဆအယာ်မာတ် ဗြိုက်မံက်၊ ဗြိုက် မံက်ကို ဝံညာတ်ကေတ်ရ၊ ဟိုတ်ဒ်သင်ဂှ်ရ တုအ်ဂှ် ညးကော်ခစ တုအ်သုဒဿန

မြင်သိတရောင်၊ ပဲ့ကာလသဗ္ဗညု မတ်ပဲ့ဂ္ဂုဗတီဇရောင်တွအ်သုဒဿနမြင်သိတဂ္ဂု ပပခါန်ကိုဗ္ဗာထေရ်အနန် ကော့ မှာထေရ်ဂဝဗ္ဗတီ သိုက်မိက်ဂွံကိုတီ ဒဒ္ဒါချင် ဟံသာဝတီ မတ္တိဒ္ဒိဂ္ဂု နကိုဂလာန်ရသံဝံ ကျာ်တြီဟိုလပ်ကို မှာထေရ်အနန် ကော့မှာထေရ်ဂဝဗ္ဗတီ-ရ။

ဣတီလပိုန်အနန် ပဲ့အဲမကျင်စိုပ်လျာ်ဝံ ကာလဗျာ်မတိုန်ပေင်ဂ္ဂု လယိုတ်သုာ်လ္လုဗ္ဗးဗတီဝံ ဒွတ်(၂၃)ဖိတ်ဟောင်ရ၊ ဝဲကြဲအဲကျာ်ပပရိနိဗ္ဗာန်တဲ စိုပ် (၉၀၀)သျှာ်ပြင်ဗ္ဗး ဌာန်ဒေသဝ္ဗ - သမ္ဘင်ဗတီနွံတဗုတ်(၁၀)ဖိတ်ပြင်ဟောင်၊ တီသ္မိတ်တိုန်ပုန်ရ၊ ကာလဗျာ်တိုန် မဒ္ဒိလယိုတ်(၁၃)ဖိတ်ဂ္ဂု ကွင်ဇော်မ္မဲ ချေဇက် ကျင်နုချင်ဝိဒ္ဓာနဂရာ်၊ ခေကျင်သွဲရာန်မှိုက် ပဲ့ချင်သုဝဏ္ဏဘုံရ၊ ကာလခေတအ် မဇက်စဂ္ဂု ကရိုတ်သုာ်ခေသုတအ်ညာတ်တံ တမြာ်ဗုဗတီရ၊ ဝိပင်ထဝ်ခါ ချန်ဒိုင်လ္လု ဂ္ဂုဗတီဂ္ဂုဟောင် ခေတအ်ဂွံညာတ်ကေတ်ရ။

ခေတအ်ညးဂမိုင် ဗိုလျှော်တရ၊ နအသပ်မဇော်ဂွံညာတ်ကေတ် ရ၊ မသက်သိုင်ဂ္ဂု ခေတအ်ကလေင်ဇက်စအာ စိုပ်ချင်ဝိဒ္ဓာနဂရာ်အိုတ်ရ၊ အတိုင် ခေတအ်ဂွံညာတ် အသပ်စိုပ်ထဝ်ခါ မချန်ဒိုင် ပဲ့ဌာန်ဒွိဟ်ဂ္ဂုဗတီဝံ ခေတအ်ဟို ဝိဇ္ဇာသိုင်ပါဏ္ဍာရာယေန် တုကိုန်ချင်ဝိဒ္ဓာနဂရာ်ရ၊ ခဏဂ္ဂု သိုင်ဝိဒ္ဓာနဂရာ်ဂွံမိင် ကေတ်ပရိုင်အသပ်စိုပ်ထဝ်ခါဂ္ဂုတု ပတ်အသပ်ရ၊ လဟိုထွးကိုညးဂမိုင်ရ၊ ပဲ့ချိန် ခဏသိုင်မဟိုတ်ဂ္ဂု-ဗမ္မးအာစာသိုင်မုယု အဒိစ္စဘောဇ မလေပ်ဗိုတ်ပိဗေဒင်ပန် ဒိတ္ထိနက်သတ် စိကူးတီညာတ်ပြကိုဟ်ကုပ် မုကိုပညာသကာဂ္ဂု ဟိုထွးဂရေင်ဝိ ကုသိုင်ဟိုတ်တမ်မူလခေရ။

ယွံတုအဲ - ပဲ့ဌာန်ဒေသစိုပ်ထဝ်ခါ မဒမြိုင်ဒေါင်ဂေါန်တမြးဒွိဟ်ဂ္ဂု ဗတီဟိုဂ္ဂု အသပ်တွေင်တညိညဟုံသေင်ရမ္မးတအ်ဏး၊ မူဟိုတ်ဟိုမ္မးတေ့ ယော ကာလကျာ်တြီ ကလိဂ္ဂုဒစာ်ဂ္ဂု ခါညးမက္ခကျင်ချင်သဒ္ဓိဝံ ဒွါစိုပ်ထဝ်ခါ မဒမြိုင်

ဒိုင်ဒေါင်ဂုံပတီဂုံဟေင် အနာဂတ်ဂတကြက်တ္တိဒြ် ညိုင်ဇော်မွဲမဟိမု ဟံသာဝတီ ရာဇာဌာနီရောင်၊ ကျ်တြိကိုလပ်ပယျးဒိုဟ်ရ၊ ဝါစာပိုင်ကျ်တြိ က္တုတ်လပ်ပယျး ဒိုဟ်ဂုံ ပိုဒိုက်ဂုံမိုင်ညာတ်လပ်ပွဲပြကိုဟ်ဂဝမွတ်ရ၊ ဆဂ်ဟုံသေင်ဇာ၊ လညာတ်ပို ဒိုက် နုကိုဒိတ္တိနက်သတ်ယိုမွဲး ဌာန်ဒေသဂ်၊ အနာဂတ်ဂတနုဏအ်း သွးတ္တိဒြ် ညိုင်ဇော်မွဲမွဲတန်ရောင်။

နကိုဂလာန်မဗ်သင်ဝံ့၊ ဗမုးအာစာသိုင် ဟိုပတီကုသိုင်ပါဏ္ဍုရာ မဟာရာဇယေန်ရ၊ သိုင်ပါဏ္ဍုမဟာရာဇယေန်မိုင်တု ချိန်ခဏဂ်၊ ဟိုကိုဗမုးအာ စာသိုင်ကောံအမတ်ဒတိုင်ပုာန်ဂမိုင်ရ၊ ယွံတုတအ် ဒွါဌာန်ဒေသခိုင်ထပ်စါ မဒိုင်ဝံ့ အနာဂတ်ဂတ ကြက်ဒ်ဌာန်ရာဇဌာန်ဗွဲစွတ်ရောင်ဂးရ၊ ဌာန်ဝံ့ သီစွတ် သမ္ဘိလပ်မွဲမွဲညိ။ ပွဲတာလလုဟ်၊ ပိုညးဂမိုင် ကေတ်ဏာလပ်တုအ်ဒိုဂ်တု ဗွဲ ကြဲတေပိုသွတ္တိုခန်လွာပိုညးဂမိုင် အစေနအဆက်ကောန်စိုညိမင်စဟုံဝံ့ဟာ သိုင်ဂးရ။

ဝံ့သန်ရ - ညးဂမိုင်ဂးတု တုအ်တိုင်စကြက်ဂန်-မွဲ၊ ဇေိုင်ထပ်ဟတ် တမိုင်(ဗျိုက်)မသန်ကေံ၊ ဒဒ်ရတိုင်တုအ်ဝံ့ ဒ်တိုင်တုအ်သိုင်ပါဏ္ဍုမဟာရာဇာ ယေန်ဂးတု ချုစုတ်သမ္ဘိလပ် သက္ကရာဇ်ဂိတုတုတု မှတိုင်ဂ်၊ ဂတ်ပုလပ်ပသဲဒိုန်ဒိုန် တုပတုဖျေ ဝံ့လပ်ဒိုဂ်ညိဂးတု ဗမုးအာစာသိုင်ကောံစက္ခဒါစုးဇကုသိုင် သိုမိုဟ် (၅၀၀)၊ တိုင်တုအ်ပုပသဲဂ် ဖျိုက်ဏာကိုကွင်ဇော်မွဲတု ဇော်အာနုဗျိုင်ဝိဒျာနဂရံ ဏအ်အိုတ်ရ။

ကာလဂ် ည်လေပ်တိုန်ပေင် ခေံတုအ်လေပ် မှတ်ဇော်အာကျိပ်ည် စိုပ်ကျင်ဌာန်ဝံ့အိုတ်ရ၊ မုရ်ဒိုလိမ္မဲပိုသောံသတန်ဗဒိုအ်ကွင်ရောဂးတု ချပ်တရေင် ညွအ်အိုတ်ရ၊ စရ်တုအ်သုဒဿနမြင်သိတမ္ပဲဂ် နွံတန်တဒိုင် ဒိုဟ်သုပ်ကျာရ၊ ဒိုဂ်ဒ်စောပ်ဒမျိုဟ်ဗဒိုအ်ကွင်ခိုဟ်ရဂးတု ကွင်ဂ်အာဂြိဒက်လပ်ကိုတုအ်ဂ်ရ၊ ဒို

ဌာန်ဂ်ဟိုတ်မဒက်ဂြိုလဝ်ကွင်ပွဲတွအ်ဂ်ရ တွအ်ဂဲကွင်(တွအ်ဂြိုကွင်)ရသော်ဝံညး
ကော်ခစရ။

ဗမှးအာစာသွိုင်ကောံဒကိုပ်ကွင်မွဲ တိုင်တွအ်ဂ် ဖျေံဖျိုက်ကိုသံ
ပါန်တဲပှောံကျင်ရ၊ မူရ်ဒွါဒေသလီ မတန်ဒ်အဒေဝါဝ်ချင်အနာဂတ်ဝတဂ်ရော၊
ဂေတ်ဂွါဝံညာတ်တဲ၊ ပွဲဒွါဝံ တိုတိုင်တွအ်ဂ်ရ-အာစာသွိုင်ဂးရ၊ အာစာသွိုင်ဂ်ပွဲဒွါ
ဌာန်ဗွဲက်စိုပ်ထဝ်ခါချန်ဂ်ဟေင် ပတုဖျေံတိုင်တွအ်ရဂးတဲ ပတုဖျေံတိုင်တွအ်
ကာလဂ်ရ။

အာစာသွိုင်ကောံဒကိုပ်ကွင်တအ် ပတုဖျေံတိုင်တွအ် ပွဲဒွါဂ်တဲ
ခွဲတအ်ကလေင်အာချိုက်ကွင်ဇော်ရ၊ ပိုက်ဇုတ်တွအ်တဲ မှတ်စအာချင်ဝိဒျာန
ဂရာ်အိုတ်ရ၊ နျုဂ်လအ်တ်လုက်(၁၆၀)သွံပြင်သာတ်အာတဲ ပွဲဒွါဌာန်တိဟံသာ
ဝတီဝံ ခွိဟ်တိုန်အာတဲ တိုက်ဒ်အာသံဘာဝပက္ကတိရ၊ ကာလဂ် ပွဲချင်ဝိဒျာနဂရာ်
တေံလေဝ် သွိုင်ပါဏ္ဍုရာယေန် စအာဘဝပလိုက်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ကောန်သွိုင်ပါဏ္ဍု
ရာယေန်-မုံယျုအစာတ်တိရာယေန်ဂ် ပသွိုင်ဒွါမအံက်ညးရ။

သွိုင်အစာတ်တိရာယေန် စအာဘဝပလိုက်ပုန်တဲ ကောန်သွိုင်
အစာတ်တိရာယေန် မုံယျုကုပါဏ္ဍုရာယေန် မဒ်ကောန်စသွိုင်ပါဏ္ဍုရာယေန်ဂ်
ပသွိုင်ဒွါမအံက်ညးပုန်ရ၊ ပွဲကာလသွိုင်ပါဏ္ဍုရာယေန် မပသွိုင်ဝံ အတိုင်လှောင်
ဗလမိမဇကု ဂကန်လဝ်အဆက်အဆက်ဂ် ဝံမိင်လဝ်ရ ဒဒ်ရဂေါက်ဒ်ဌာန်ဟံသာ
ဝတီမဒိုဟ်တိုန်ဂ် ညးမဒ်ကောန်စသွိုင်မုံယျုသွိုင်ကုပါဏ္ဍုရာယေန် မိင်ပရိုင်တဲ
ကွင်ဇော်မွဲ နျုချင်ဝိဒျာနဂရာ်တေံ သိုမိုဟ်စုတ်သမ္ဘိလဝ်သွတ်ရထဌာန်ဂ်ကို သွိုင်
ကုပါဏ္ဍုရာယေန် ဗလးနင်ကိုဇက်ကျင်ရ၊ ကွင်ဂ် စိုပ်ကျင်ဌာန်ဝံတဲ ပွဲဌာန်ဝံ
အစာတ်ဒုလောဂးယျုဂလာမ္မဲ ပဇမော်မိုဟ်(၇၀)တဲ မင်မွဲလဝ်ပွဲဌာန်ဟံသာဝတီ
နျုကာလဂ်ရ။

မသက္ကသိုင် ပွဲကိုအခိုင်တေဝလာ (၇၀) မတိုင်မင်ခွင်လုက်(၅၆) သွာံပြိုင်ကလိလောန်အာတဲ တိဒ္ဒိဟ်ဟံသာဝတီဝွံလေဝ် နှိအာတိဗလးပက္ကတိ ဝွဲမဂိုင်ရ၊ နှိထေက်ကို ထဲဇိက်ဝွံတအ်ဂွံလေဝ် ထဲဇိက်တိုလဝ်ဂိုင်သန်ရ၊ နှိလှို တအ်ဂွံ နှိတံဂြိုပ်ရာပ်စာပ်အုပ်ခြံဝွဲမဂိုင်ရ၊ ပွဲကာလဂွံ ကောံခါဓမ္မရာဇာမုံယျ၊ သိုင်အရီမဒ္ဒနပူရဂ် သိုင်အိန်ကိုပသိုင်ခပ်တဲ ပတန်တသာသနာရ။

ပွဲသိုင်သဇိုဏအ်ပုန်လေဝ် ၉ ကရာဇ်မုံယျ၊ သိုင်အဓိန္ဒရာဇာဂ် ပကင်ရင်လဝ်သဇိုရ။ ပွဲသိုင်အဓိန္ဒရာဇာဂ် ပလပ်တုသရာခါ မုံယျပြာပ်ဇော်၊ ပြာပ်ဇောတ်ရ၊ ပလပ်တုဖမ်ခေါင်ကိုတဲ ဗဂိုတ်သာသနာကိုရ၊ ပွဲလက်ထက်သိုင် အဓိန္ဒရာဇာ-ပကင်ရင်သဇိုဂ် သိုင်မုံပိုင်သိုင်မတ္တိမရမ္မဝတီရ၊ သိုင်မတ္တိမရမ္မဝတီ ဂွံတန်တဒိုင်ဒိုဟ်သွပ်ကျာတုအ်ရ၊ သိုင်ဂွံ သိုင်ထပ်ဒတောပ်ပကင်ရင်ကျင်တဲ ပွဲကျောတ်ဒတောပ်ဂွံ သိုင်သိနဂင်္ဂါ ဝွံပကင်ရင်လဝ်ရ၊ ပွဲလက်ထက်သိုင်သိနဂင်္ဂါ မပိုင်ပြိုလဝ်-သိုင်မတ္တိမရမ္မဝတီဂ် ရသိမုံယျလောမဂ် ပဒတ်ဒိုင်ပွဲဒိုင်တုအ်ပြင် နာ်ရ။

န္ဒကာလမဲ့တဲ နာ်ပြမုံယျ၊ သုဘာဂီဂ် တိုန်ကျင်ရ၊ သိုင်နာ်ရ၊ နာ်ပြ ဂွံပလေဟ်ရုပ်မိုတ် ကြိုဗဒ်ရုပ်သွတ်ကညာ - ကျော်ဂေါတ်ဝွဲမလောန်သန်၊ နာ် ပြိုင် တိုန်ကျင်တဲ တုဟ်နဂင်ဒိုင်ဗိုပြိုင်ခိုင် ဂေတ်အာဂေတ်ကျင် စိုပ်ကျင်ဇရောင် တုအ်ပြင်နာ်ရ၊ ပွဲခိုန်ခဏာဂ် ဝိဇ္ဇာခိုရ်မဲ့ ဆမထေက်ကြိုက် လန်ဂင်ဒိုင်စိုပ်အာ ဇရောင်တုအ်ပြင်နာ်ရ၊ ကာလဂ်ဝိဇ္ဇာခိုရ် ဝွံညာတ်ကေတ် သွတ်ကညာပြင်နာ်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ-ဝိဇ္ဇာခိုရ် ပြာပ်လုပ်ဇရောင်သွတ်ကညာပြင်နာ်ရတဲ ဟိုသင်ရိုဟ်ဝါစာ တက်ကျာကျောံသွတ်ကညာပြင်နာ်ရတဲ ညးခါဝွံဒဒေဒ်သုက်ကေပ် သိုက်ဆာန် အာရ၊ နှိအာမဲ့ယရာဝါသရ၊ ဟိုထိုင်ရ - သွတ်ကညာပြင်နာ်ရ တန်အာပဋိသန္ဓိရ၊ ကာလဂ် သွတ်ကညာပြင်နာ်ရဂ်ဂ် ဂင်ဂ်ဂတးအာတဲ ကြိုဗဒ်အက္ခာဇမဲ့ဟေင်။

ချိန်ခဏ၌ ဝိဇ္ဇာခိုရ် ဝှံတီညာတ်ဒဒ္ဒိဇာတိနဂ်တဲ ပါဒအာထောံရ၊ သွတ်ကညာဗြနဂ်လေဝ် ဝှံတီဝိဇ္ဇာခိုရ်တဲ ကလေင်စေ့အာဌာန်ဒေသဇကု ချင်နာ်တေံရ၊ အဏ္ဏဇေၣ် ပွဲကာလ ရသိလောမ မဂဏေင်တိတ်အာစိုပ်ဌာန်ဝှံတဲ ဝှံဆီကေတ်ခွါနာ်တဲ ကပွဲဖျနင်ရ၊ မြိမြန်စွဲလဝ် ပွဲဇမြပကရ၊ ကာလလအိကုင်ညိ ဟိုမ္မး ခွါနာ်ဂှဲသုတ်ပါ်အာရ၊ ဣဒ္ဒိကောန်ဌာ်သွတ်ဗြမ္မဲရ၊ သွတ်ဗြဂှ် တုရသိလောမ လွီပရာမြိမြန်လဝ်ရ။ သွတ်ဗြဂှ်ဇေၣ်ဂေါင်ကုင် အိင်အိင်ရ၊ ကာလစိုပ်အဝဲ ယော၊ မကအီသတ်ဂှ် လွဲမဲအလိုက်ခေဲမတိတ်ပန်ပေါတ်စ ခေဲဝှံဆီညာတ်ကေတ်သွတ် ဗြဂှ်ရ။

ဟိုတ်ဂှ်ရ လှဲစစိုပ်ချင်တဲ ဂရေင်မ္မိသိုင်သိနဂင်္ဂါရ၊ သိုင်သိနဂင်္ဂါ မပိုင်ပြီချင်မတ္တိမရမ္မတီဂှ် ဝှံမိင်ပရိုင်နုလှတဲ ပြာပ်တိတ်အာဇရေင်ရသိ အာတ် ပါန်အခေါင် အာတ်လွီကုတုရသိရ၊ ဟိုတ်ဂှ်ရ-သိုင်သိနဂင်္ဂါဂှ် ဝှံဖျနင်သွတ်ဗြတဲ ပတိုန်ကိုပ ဝှံကျာ်ဇေၣ်အဂ္ဂမဟေသီရ၊ ဝှံကျာ်ဝှံ ဟိုတ်နုချိုတ်ပေင်တကျောံ ရုပ် သာ်တူးစမုဲမုဲကိုကျာ်သြီမသက္ကုဒုတ်ဗယိညးစိ ဝိမလာဒေဝိဝးတဲ သိုင်ခုတ်ကို ယုယုာရ။

ဗွဲလှေင်င် ဝှံကျာ်ဂှ် သူးဂဗ္ဘဝှံကောန်ခါ မွဲဝှံဂင်ရ၊ ကာလဝှံကျာ်မ ဂတးဂင်ဂှ် ကြိုက်သိုက်မိက်ဝှံဒ် သူရိယဂြးစပ်အာဒိဂှ် သူးဂင်ဝှံကလိဝှံကောန်တြိ မွဲရ၊ ဟိုတ်တဲမစိုန်သကိုတ် ကွဲဒိတ်မုဲကိုကျိတ်လှေင်ဂှ်ရ သမလကုမ္မာ-ရသာ်ဝှံ ခုတ်ကိုလဝ်ယုရ၊ လက်တြိဂှ် ပွဲသူရိယဂြး ဗူးစးအာဂှ် သူးဂဗ္ဘဝှံကောန်တြိမွဲပန် ရ၊ ဟိုတ်ဂှ်ရ-ကောန်တြိဇောတ်ဂှ် တင်ခုတ်လဝ်ယု ဝိမလကုမ္မာရောင်။

ဒုမက္ခာဲဘာသာ = ဘာသာပြန်ဆိုခြင်း

- မသက္ကုသေဟ် = အကြွင်းမဲ့
- ဇုန်ဗွဲ = ပုလဲကုံး

မသက်သွိုင်	=	အခြားမဲ့၌
မဟိမု	=	မည်သော
ရာဇာဌာနီ (ပါ)	=	မြို့တော်
ဝါစာ (ပါ)	=	စကား
ချင်ဇော်	=	မြို့တော်
စောဝ်	=	မြောင်းငယ်
အဓိန္ဒရာဇာ	=	သထုံပြည်ရှင်ဘုရင်အမည်
သိနဂင်္ဂါ	=	မတ္တိမရမ္မဝတီပြည်ရှင်ဘုရင်အမည်
အဏ္ဍဇ	=	ဥ (နဂါးမဥ)
ဂအိသတ်	=	အရွယ်ရောက်ချိန်
သူရိယဌး	=	နေကြပ်
ဗ	=	အဖွား
လ	=	အဘိုး

ခန်လုတ်

- ၁။ သွိုင်အိန်ပတန်ကိုချင်ကုသုတ်စါဂးရ၊ သုတ်စါဂ်၌ကောန်စညးဂ်ရော။
- ၂။ ချင်သွိုင်အိန်ပတန်ကိုဂ် ယျသတ်လီရော။
- ၃။ ဒ၌ချင်ဟံသာဝတီမတ္တိ၌ဂ် ကျ်တြိဂးကိုထေရ်လီရော။
- ၄။ သွိုင်ပါဏ္ဍုရာယေန် ပကင်ရင်ချင်လီရော။
- ၅။ ယောကာလကျ်တြိ က္ခအာချင်သခိုဂ် ညးဂ်မူစိဂ်ရော။
- ၆။ ဉ္စကရာဇ်အဓိန္ဒရာဇာဂ် ပကင်ရင်ချင်လီရော။
- ၇။ ချင်မတ္တိမရမ္မဝတီဂ် ဉ္စကရာဇ်လီပကင်ရင်လပ်ရော။
- ၈။ ချင်မတ္တိမရမ္မဝတီဂ် တန်တံင်ဒွါလီရော။
- ၉။ ဝိဇ္ဇာခိုရ်ဂ် မူဟိုတ်ဂ်ပါဒ်အာထောံရော။

ဝင်ချင်ဟံသာဝတီဥပဒေ

(က) ပိုဒ်လိက်ဥပဒေဝင် ချုပ်နှောင်မှုဥပဒေဝင်။

ကောန်သွင်သမလကုမ္ပဏီ၊ ဝိမလကုမ္ပဏီ၊ ညးခါကောကိုဒေ
မဒ်ကောန်စွဲကရာဒ်သွင်သိနဂါ-မဒ်စရသိလောမတအ်ဂ် နချင်သမီဏအ်
အာစိုပ်ဌာန်ဒေသဝဲတဲ၊ သွင်အိန်ဂ် အတိုင်ပယျးဒိုဟ်အဲကျ်မဟိုလဝ် ပပဓာန်
ကိုကောန်သွင်ခါဂ်တဲ ကျင်စိုပ်ဌာန်ဒေသဝဲရ၊ သွင်အိန်ဂ် ရပ်ကေတ်ဇုန်ဗွဲ
တဲမသွတ်ချင်ဟံသာဝတီဥပဒေဝင်။ သွင်အိန်ပတန်ကိုချင်ဟံသာဝတီတဲ အပ်ဇိုန်
ကိုသွတ်ခါကာလဂ်ရောင်-ရသတ်ဝဲကိုလဝ်ပယျးဒိုဟ်ရ။ (၁၂၈-မ)

(က) ဥပဒေဝင်။

ကောန်သွင်သမလ၊ ဝိမလ-ညးခါကောကိုဒေဝဲ နှဲကောန်စွဲကရာဒ်
သွင်သိနဂါ- မဒ်စရသိလောမရ၊ နချင်သမီဏအ် အာစိုပ်ဌာန်ဝဲတဲ သွင်အိန်ဂ်
အတိုင်ပယျးဒိုဟ်ကျ်၊ ပပဓာန်ကိုကောန်သွင်ခါဂ်တဲ ရပ်ကေတ်ဇုန်ဗွဲ သွတ်
ပတန်ကိုချင်ဟံသာဝတီတဲ အပ်ဇိုန်ကိုသွတ်ခါဂ်ရောင် ရသတ်ဝဲကိုလဝ်ပယျးဒိုဟ်
ရ။ (၉၀-မ)

(ခ) ပုလုတ်ကေတ်ပိုဒ်လိက်ဥပဒေဝင်တဲ အတိုင်တင်သွာန်ဂ် ချုပ်နှောင်မှု။

ဥပဒေဝင် ဝုကျ်ဂ် သွးဂဗ္ဘဝဲကောန်ခါမ္ဘဲဝဲရ၊ ကာလဝုကျ်မဝတး
ဂဝ်ဂ်ကြိုက်သွက်မိက်ဝဲဒ် သူရိယဂြးစပ်အာဒိဂ် သွးဂဝ်ဂ်ကလိဝဲကောန်တြိမ္ပဲရ၊
ဟိုတ်တဲမစိုန်သကိုတ် ကွဲဒိုဟ်မုံကြိုက်လှောင်ဂ်ရ သမလကုမ္ပဏီ ရသတ်ဝဲခုတ်ကို
လဝ်ယျးရ၊ လက်ကြိုက် ပုသူရိယဂြးစးအာဂ် သွးဂဗ္ဘဝဲကောန်တြိမ္ပဲပုန်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်
ရ-ကောန်တြိမ္ပဲတဲ တင်ခုတ်လဝ်ယျးဝိမလကုမ္ပဏီရောင်။

- (၁) ဝုကျ်ဂ်သွးဂဗ္ဘဝဲကောန်မူစိရော။
- (၂) ကောန်ဌာနယောတဲဂြးစပ်သွးဂဗ္ဘဝဲ ခုတ်လဝ်ယျးသင်လိရော။

- (၃) လက်ကြံၣ် ပွဲအခိုင်လုံသွးဂဗ္ဗဝံကောန်တြိမ္မဲပုန်ရော။
- (၄) ကောန်တြိသျောတ်ခုတ်လပ်ယျုသတ်လုံရော။

သိုင်မန်ပတန်ချင်တံသာဝတီ ကိုပ်ကွာအိုတ်
(ဒကုတ်ဒုတိယ)

သွတ်ခါမုဲယျုသမလ၊ ဝိမလ-ညးခါကောကိုဒေတအ်ၣ် နှော်ဂေါပ်
ကျင်ရ၊ ဂုကျာ်ဝိမလာဒေဝီၣ် ဟိုတ်မဒ်ဂကူဇာတိနာ်ၣ်ရ၊ ရိုဟ်ဟ်မပုတ်တိုကမောန်
သိုင်တအ် ကမောန်သိုင်တအ်ၣ် ချိုတ်အာဝဲမဂိုင်ရ၊ မူဟိုတ်ရော-ခါရသွာန်စုတ်
ဂိုက်ဂိုရင်တှော် ကောန်ပြောဟိတ်မဲ နွံပဲချင်ၣ် နှိတပညာတဲ ညးစုတ်ရ၊ ကောန်
ပြောဟိတ်ၣ် ဟိုတ်ပရူပရာတအ်ၣ် မအံက်ခဲပကန်လပ်ကိုခဲတဲ ခဲတီဒေဝ်ဂု
ကျာ်ရ၊ ဟိုတ်ၣ်ရ ခဲဂရောင်ပွဲတုသိုင်ရ၊ ခဲဂံအခေါင်တဲ ခဲဗဗိုက်စုတ်ဂဗ္ဗသိုင်
သွပ်ပဲဂုကျာ်ရ၊

ကာလဂုကျာ်ဒးဂဗ္ဗသွပ်ၣ် ဟိုတ်ၣ်ဇာတိနာ်ၣ်ရ၊ ပတဲလုံမာဲ သိုတ်သို
အာဝဲမလောန်ရ၊ သိုင်သိနဂဂီၣ် တီဒေဝ်အခင်ဂုကျာ်နှော် နှိတ်ခိုင်ဇာတိနာ်တဲ
ဟံဝံပဗုတ်ရ၊ ပဲကာလၣ် ဂုကျာ်ၣ် ငှင်ငြဟောံတဲချိုတ်အာရ၊ မာတ်ဂုကျာ်ချိုတ်
အာတဲၣ် ကောန်တြိဝါဝံလေဝ် နှိဇာတိနာ်တိုရောင်ဂးတဲ နှိဌာန်သိုင်ဝံနင်
မိအံက်ခဲ သိုင်ကိုပလင်ပတိတ်ကာ ဇရောင်လဇုခဲရသိလောမရ၊ သွတ်ခါတုန်
စိုပ်ဌာန်လဇုရသိလောမတဲ နူရသိၣ် ကောကိုဒေသိုညးခါ တိုအာခစသိုင်ချင်
သဇီအမိန္ဒရာဇာရ။

သွတ်ခါဝံ နွံကိုရုပ်သတ်ကျော်ဂေါပ်တဲရ၊ ပဲယောကာလ ခစသိုင်
ချင်သခိုၣ် နှော်မလုပ်တိတ်အာကျင် အပဲမး ဒေဝ်ဒယျုဆက်ဆံကိုကောန်တြိသိုင်

ချင်သမီး မှုယျ ဘဒြကုမ္မာရီရ၊ သွတ်ခါဂ် ပဟိုတ်နျချက်ကောင်ဒဒေဒယံအာကို
ကောန်ဝုတ်ဇကု သိုင်ဝွံပရိုင်တီဇောတ်တဲ့ ရပ်ကေတ်သွတ်ခါဂ်ရောင်ဂးတဲ့ သွတ်
ခါဂ်ဝွံမိင်ကေတ်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ သွတ်ခါဂ် သိုင်ဝွံတိတ်ဗူးနျဘဲရာဇာဒဏ်သိုင် နျဂ်
ဒဲစ်ကျင်ဇရောင်လဇရသိလောမရ၊ သွတ်ခါဂ် စိုပ်ကျင်ဇရောင်လဇရသိလောမတဲ့
လဗ္ဗပရူပရာ မဒးဂြိပ်စကျင်ဂ်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ-လဇရသိလောမဂ် ဂးရ။

ယွံစခါ မူးတအ်ညးခါ မင်တဒိုင်ပွဲဌာန်ဝွံမူး ဌာန်ဇာအ်ဂ် ညန်ကြပ်
ကိုချင်သမီးရ၊ ဂလာန်ပဝေဏီညးမဟို ပိုဝ်မိင်လဝ်ဂ် ဗွဲဒိုဟ်ပလိုတ် ပွဲဌာန်ဒိုဟ်
ဟံသာဝတီဂ်အနာဂတ်ဂတနျဇာအ် ကြက်က္တိဒ်ချင်ဇောင်ရာဇာဌာနီဟောင် ညးဂး
လဝ်ရ၊ ဌာန်ဝွံ အပိုင်ညးဟံမွဲဇာရ၊ ပွဲဌာန်ဝွံ မူးတအ် ပှော်အာမိတ်မူး သဒ္ဒိဗို
ဂုဏ်မဇောင်သန်ဟောင် သာ်ဝွံ ရသိလောမဂးရ။

သွတ်ခါဂ် ဝွံမိင်ဂလာန်လဇရသိလောမတဲ့ တံသေအ်ကွပ်ဇာ
ကုညးမသိုက်ဆာန်ဇကုတအ်ဂ်ရ၊ သွတ်ခါကော်ပကောံဝွံမိုဟ်လို့ဟ်(၁၇၀)ပြင်
တဲ့ကိုဒက်ဖင်(၁၇)ဖင်ရ၊ ပွဲကာသဂ်လေဝ် ဒ်ရာသီဥတုကထိန်ရ၊ ကိုပ်ကျာလေဝ်
ပွဲပိုက်တ်အာဒိရ၊ ဖင်(၁၇)ဖင်-တိုတင်ယာတဲ့ သွတ်ခါသိုမိုဟ်(၁၇)ဖင်တအ်ဂ်
နျသြင်တွအ်ပြင်နာ် မှတ်ပှော်ကျင် တိဟံသာဝတီရ၊ ကာလစိုပ်အာဒိဂ် ပွဲညွဲတွအ်
ဂြိကွင်ဂ် ဒ်တကြိုင်ဇောင်မွဲဇာရ၊ နျဒိုဟ်ဗွဲက်ဂြိပ်တပ်အာစိုပ်အာ ဒိုဟ်ပလိုတ် နွဲ
သေဟ်မွဲရ၊ ညးကော်ခဲစ သေဟ်သာလဇေတရ၊ ဖင်(၁၇)ဖင်ကောအ်စိုပ်အာ
ဒိုသေဟ်သာလဇေတအိုတ်ရ၊ သွတ်ခါကောံမိုဟ်(၁၇၀)တအ်ဂ် တိုန်စိုပ်သြင်တဲ့
တက်တဲကွာ ဖျေဗဒိုပ် ပွဲဌာန်ဒေသဂ် ဒးဒးရးရးတဲ့ ပဒတ်မင်အိုတ်ရ။

မိုဟ်(၁၇၀)တအ် ဒိုအ်တန်ဒိုင် ပွဲဌာန်ဝွံတဲ့ မိုဟ်သလိုက်မုဒ်ဒိုင်ပွဲဌာန်
ပလိုတ်ဇိုင်ဂြိုပ်ဂိုင်တအ်ဂ်လေဝ် ဂွဲါကျင်ဂြိုဂြို ဂကောံသွတ်ခါဂ်အိုတ်ရ၊ ဒ်အာ
လို့ဟ်မိုဟ်(၅၀၀)ပြင်ရ၊ မသက္ကသိုင်ကောအ်ကောံဒိုင်ပွဲဌာန်ဂ် လအ်အာပိဂိတု

ရ၊ ပွဲဂ်အမတ်ဗိုလ်လဗးတအ်လေဝ် ဂျိုင်တကူင်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ သွတ်ခါဂ် ကသပ်
မဗ်သတ်ဝံ ကျိဒ်ရ၊ လျှဟ်ပိုမမင်ဒိုင်ရသတ်ဝံ ဟံဒ်ဌာန်အနန္တရ ဌာန်ဒေသဒ္ဒါဒးရဂ်
ပိုကြက်ခွဲချင်ရောင် က္ကုဂ်ဟ်ချပ်တရ။

ပွဲသွတ်ခါမချပ်တဂ် သွာသိုင်အိန်ခိုဂတပ်တဲ သိုင်အိန်ပလွေဟ်ရုပ်
ဗမူးဗိဉ္ဇဝ် သိုဇက်ရောင် ရပ်ကေတ်နင်ဇက်ဇုန်မိုက်ဇုန်ဗဲတဲ မှတ်ပေုာ်စှေ်ကျင်
ဇရောင်သွတ်ခါရ၊ ကာလဂ် သိုင်အိန်သွာန်တ ကုသွတ်ခါရ၊ မူးတအ် ချပ်ကသပ်
မိက်ဝံကျောန်ကေင်ကာမုရော၊ သွတ်ခါမိင်တဲ ဂးကိုသိုင်အိန်ရ၊ ယွဲတုအဲ ဌာန်
ဒေသဝံ ပိုဒိုက်တအ် ချပ်မိက်ဝံခွဲချင် ဒမင်ပိုမဲဟေင်ဂးတဲ သိုင်အိန်ဆက်သွာန်
ပုန်ရ။

မူရ်ဒါဌာန်ဒေသလီ မူးတအ်ကြက်ခွဲချင်ရော၊ သွာန်မူး သွတ်ခါဂ်
ပိုဒိုက်တအ် ချပ်စင်ခြင်ဒိုင်ဖိုဟ်ရဂးတဲ ဒ်ရသတ်ဂ် မူးတအ်လွဒိုက်စိုတ်ရ၊ စွံသဒိုင်
တာလျိုင်အဲ အဲရင်တျင်ကိုရ၊ သတ်ဝံသိုင်အိန်ဂးရ၊ ချိုန်ခဏဂ် သွတ်ခါဝံမိင်
ဂလာန်သိုင်အိန်တဲ သွတ်ခါသိုမှိတ်ဂမိုင် အိုတ်တိုဟ်မိတ်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ၊ သို
ကောန်သိုင်ခါ ဒွေတ်ဗက်တဂကောံသိုင်အိန်ရ၊ ပွဲကာလဂ် နုဒိုတ်ဗာယပ် သိုင်
အိန်သေ့ဝ်ရင်အာ ဝံညာတ်ကေတ် ဌာန်စိုပ်ထဝ်ခါချန် ဒါတမ်မူလ ဝဲဒိုတ်ဗွဲက်
ရ၊ ဌာန်ဝံ ဒ်ဌာန်ဒေသဒးရောင်။

ပွဲဌာန်သိုင်အိန်မိက်ဝံကိုခွဲချင် ဟိုလပ်ကိုကောန်သိုင်ခါဂ် ဒ်ဌာန်
ဂလာ(၇၀)မင်မဲဒိုင်ဒါဂ် အတိုင်သိုင်ပါဏ္ဍာရာယေန် ဇောန်ထွးလပ်ဝါဒိတေရ၊
ဂလာတအ်ဂ် ညာတ်ပွဲမှိတ်ကောံသိုင်အိန် ကြက်ခွဲချင်ရောင်ဒ်တဲ ဂလာတအ်ဂ်
ဟိုတ်ကိုသိုင်အိန်ရ၊ ယွဲတုအဲ အာစာဇုကီ တုအဲဂ် ဒ်ဗမူးရ၊ ဓဝ်ဝတ်ပွဗမူး
ဆမဒးကိုသေ့ဝ်ဂ် မိက်ဝံကိုတုအဲသုရ၊ ပွဲဟံသေင်ကိုသေ့ဝ် ဟံမိက်ကိုတုအဲ
သုရ၊ မူဟိုတ်ပိုမူးဟိုတ်သတ်ဏအ်ဂ်ရော၊ ဌာန်ဝံ ဌာန်တုအဲဟံသေင်၊ ဒ်ဌာန်အဂ်

နာပိုသိုင်ပါဏ္ဍာရာယေန တုချင်ဝိဒ္ဓာနဂရံရောငါ၊ သိုင်ပါဏ္ဍာရာယေန ဗသးနင်ပို
ကိုပိုမင်လင် နှူတမ်ဝါဒိတေရောငါ၊ လျှာတ်တုအဲပြာပ်ကူဝ်နဲချင်ပဲဌာန်ပိုအပိုင်ဝံ
ဟံဒးကိုသျှောင် ပိုမွဲးဟိုရ၊ ရဲသင်ဝံ ဂလာအစာတ်ဒူလော ဟိုဂးကိုသိုင်အိန်ရ၊

ချိုန်ခဏသိုင်အိန် ဝံမိင်ဂလာန်ဂလာအစာတ်ဒူလောဂ်တု သိုင်
အိန်ဝးရ၊ ယံမွဲးတအ် ဌာန်ဏအ်ဂ် ဌိုဌာန်ပိုနှူတမ်မူလတေရောငါ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ
ပိုကြက်နဲချင်ရ၊ လျှာတ်မွဲးတအ်ဟို ဌာန်မွဲးတအ်အပိုင်ရောငါဟိုဂ်သက်သီမွဲးတအ်
နွံဟာ၊ သိုင်အိန်ဂး၊ ဂလာအစာတ်ဒူလောမိင်ဂလာန်သိုင်အိန်တု ဂးတ်ပုန်ရ၊
ဌာန်ဝံ ဒဒ်မဒ်ဌာန်အပိုင်နာပို ပတံနှူလက်ထက်သင်မဒ်(၁၃)ဖိဟ်ဂ် တိုင်တုအ်မွဲ
ဇေိုင်(၇)ဟတ်(၅)ညွဲ၊ သိုသက္ကရာဇ် ဝိတု တု စုတ်သဗ္ဗိလင် ယုနာပိုတု ညးကို
ဖျေလင် ပဲဒေါဝ်ဌာန်ဏအ်နဲဌိုလျှာတ်ဂ် ပိုထွေးကိုရောငါ။

ဂလာအစာတ်ဒူလောဂးတု သိုင်အိန်ဂးတ်ပုန်ရ၊ မွဲးတအ်မဖျေလင်
နှူကာလသင်မဒ်(၁၃)ဖိဟ်ဂ် ဌိုတိုင်တုအ်ပူပသဲအပြောရောငါ၊ တိုင်တုအ်ပူပသဲ
မွဲးတအ်မဖျေလင်ဂ် ဌိုလက်ကြဲပိုရောငါ၊ ဌာန်ဝံ ဌိုဌာန်အပိုင်ပို-နှူကာလသင်မဒ်
(၃)ဖိဟ်ဂ် တိုင်တုအ်ထင်မွဲဇေိုင်(၇)ဟတ်၊ ဇေိုင်ပိညွဲ သိုသက္ကရာဇ်ဝိတုတုကို၊
ပိုဖျေလင်ကိုပိကာရောငါ။ ဒဒ်ရတိုင်တုအ်ထင်ပိုဖျေလင် ဌိုကာအိုတ်ဂ် ပိုကြက်
ထွေးကိုမာန်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ-ဌာန်ဝံဌိုဌာန်ပိုဗွဲစုတ်ရောငါ။

အစာတ်ဒူလော မိင်ဂလာန်သိုင်အိန်တု ဂးတ်ပုန်ရ၊ တုအဲသွသင်ဝံ
ဒ်ပွဲမွဲးသျှောင်ရ၊ ကာလတုအဲ ထွေးသက်သီမာန်မွဲး မူပိုသွက်ဟိုဟံမွဲရ၊ ဒ်ရသင်ဂ်
တော်-ဝံရ၊ ယးဂတု-ပိုထွေးသက်သီပိုရောငါ၊ ဂလာအစာတ်ဒူလောဂးတု တုယးဂ်
ဂလာတအ်-ရပ်ကျိမြ-ခါဌးတ်ရ။

လလအ်ဂလာတအ် ခါဌးတ်ဒိုင် ပဲပတံဂ် သိုင်အိန်ဗစာရဏာရ၊
တိုင်တုအ်ဂလာဝံ၊ နွံတ်ဒိုင်ဇြကန်ရ၊ ပဲအခိုင်အခါဏအ် ယင်ရပိုဟိုတ်မာဝိဝိင်

ထောံမွဲး ဌာန်ဏံအနာဂတ်ဂတထောံ ဂလာတံဝံဏာယဝ်ဒ် ဒ်ဌာန်ပုဂ္ဂိုဏ်ဏာဒိဌိရ
ဒ်ါဏာအ်-အဲဟိုတ်မာဲထောံဟံဒးရးရ၊ ဣဂုဟ်သိုင်အိန် ချပ်ဗစာရဏာပွဲစိုတ်တဲ
နဲဗဒ်တိုင်တွာ်ထဝ်မွဲ မွဲဒ်ဌိုင်ဗုတ်(၇)ဟတ်၊ နောံပိုဒ်သွဲ-သိုသက္ကရာဇ်ဂိတုတဲ
ပွဲဗတံဂ် သွပ်တိုင်တွာ်ဂလာ ဗုတ်စိုတ်ပိုင်ဟောင် နကိုကြိဒ်သိုင်အိန် သိုင်အိန်
ဖျေံလဝ်ရ။

တဲးယးဂ် ဂလာတအ် ကိုခါဒးတ်ရ၊ ပွဲမခါဒးစှေအာစိုပ်လယိုတ် (၁၃)
ဖိဟ်ဂ် ဝံတိုင်တွာ်ဂလာ သိုအခပ်လိက် သက္ကရာဇ် ဂိတု၊ တဲဂ်တဲ ဂလာတအ်
ပတိုန်ထွးကိုသိုင်အိန်ရ။ သိုင်အိန်လေဝ် ဝံညာတ်ကေတ်တိုင်တွာ်ဂလာတဲ
တိုင်တွာ်ဝံ ဝိုန်ဒ်တိုင်တွာ်မူးတအ်ကိုလေဝ် မူးတအ်ဂ် ဖျေံတိုပ်လဝ်လက်ကြိပိုရ၊
ပိုဂ်ဖျေံလဝ်ကာမူးတအ်ထုပ်ထက်ရောင်။ သာ်ဝံသိုင်အိန်ဂးတဲ ဂလာတအ်ဂးပုန်
ရ။

တိုင်တွာ်ထဝ် တုအဲဖျေံလဝ်ကာသွပ်တိုင်ပိုယဝ်သဒ် တုအဲထွးကို
ပိုမာန်မွဲး ပိုသွင်ကျရ၊ ဒ်ရသာ်ဂ်ဟိုတေ့ ဝံရ၊ သိုင်အိန်ဂးတဲ သိုင်အိန်ကိုညးဂမိုင်
ခါရ၊ ခါစှေအာ သွပ်တိုင်တွာ်ဂလာ ဒ်(၃)ဖိဟ်ပိုင်တဲ ဝံဆိုကေတ်ရ။ ပွဲဂ်တိုင်
တွာ်ထဝ်သိုင်အိန် သိုသက္ကရာဇ် ဂိတု၊ တဲ မနိမိတ်ဗဒ်လဝ် ဝိုင်ပွိုန်တဲ ထွးတ်ကို
ဂလာတအ်-ပဲကာလဂ်ရ၊ ဂလာတအ် ခိုန်ခဏခဲတအ်ဝံညာတ်တိုင်တွာ်ထဝ်
သမ္ဘိသိုင်အိန်ဂ်ဗက် ခဲတအ်အိုတ်ပါင်ကျအာရ။

ဒ်ါသိုင်အိန်ကိုဂလာ ဒ်ကယျာန်ခဝါတ်-ခါမထွးသက်သီခါပွိုန်တိုင်
ပွဲဒေါင်ချင်ဂ် ဗွဲကြံဝံ ဒ်ါဂ်ညးဒက်ပတန်လဝ်ကျာ်စေတီမွဲတျိုင်ရ၊ ကျာ်စေတီဂ်
ညးကော်ခဲစ ကျာ်ညးတိုင်ရောင်၊ ဂလာအစာတ်ဒုလောဂ် ဒ်ဒ်မဝံတီကျအာ
သိုင်အိန်ပွဲစိုတ်တဲ ညးဂမိုင်တအ် ဗက်ဗဒ်ကေ့ခဲ သိုဂလာသွပ်တဲခဲဖအိုတ်ရ၊
ဂလာတအ်ဂ် တိုင်တွာ်ခဲတအ်ဂ် ဖျိုက်ပတိုန်ညွဲဖင်ဂျိုင်တဲ ဒလိဟ်ဒ်အာအိုတ်
ရ။ ဒ်ါဂ် ဟိုတ်နုဂလာအစာတ်ဒုလော ဒလိဟ်ဒ်အာဂ်ရ နုတမ်ပထမထောံ အ

စာတ်ဒူလော ညးဂးအိုတ်ရ၊ နူအာစာတ်ဒူလောဂှ် ဝိပတ်အာတဲ စရင်စာလော
ရ်သတ်ဝံဂးဟ်အိုတ်ရ။

နူဂှ်-ဂလာတအ် ချိုက်ဖံင်ဂှ်တဲ ဒလိုဟ်ဒ်အာဗွဲဒိုဟ်နေရတိရ၊ စိုပ်
ဌာန်ဂှော်နိမ္မဲတဲ တိုင်တွအ်ခဲတဲအ်ဂှ် ဒတဲစှော်အာဗွဲဍုင်ရ၊ ဒါတိုင်တွအ်ဂလာမဒတဲ
စှော်ဍုင်ဂှ် ဌာန်ဂှ် ဗွဲကြဲဝံညးကော်ခဲစ တိုင်တွအ်အိုတ်ရ။

နူဂှ်ဂလာတအ် အာစိုပ်ဌာန်မဲတဲ ဗဒိုအ်ဂှ်ဒါဂှ်တဲ စင်ခြင်ရင်ညးအ်
ရ၊ လျှဟ်တိုင်တွအ်ပိုလေဝ် ဒတဲစှော်ဍုင်၊ ဌာန်ဒေသပိုတိဟံသာဝတီဂှ်လေဝ် ညး
ကေတ်ဝံဏာတဲရ၊ ဂှင်ကလအ်ပိုဇေဟ်လေဝ်ဟံမဲ၊ ပိုသော့စသိုင်သန်ရ၊ မဲသတ်
ပုန်-ဟိုအိုတ်အရေဝ်တေ ပိုစအာလျှဟ် စိုပ်အာအာတေပြဟ်မ္မး ဝေဟ်အ်ထောံ
ကေတ်ထောံခန်လွာအဲရဂးတဲ တဲရသိုင်မဟိုဂှ် သိုင်နာပိုပကိုဒုဟ်ရာဇာဝတ်ကုပိုရ၊
ဌာန်ဏာအ်မ္မးကျအာဂှ် နာပို သဟဲစိုတ်မာန်ဟံသေင်ရ၊ ဗွဲကြဲတေ ပိုသွဟ်ဝါတ်
ဂါတ်ရ၊ ပွမက္တိုဒ်ပရေင်တင်စေဟ်ရင်ညးအ်ဒေတ်ကိုဖြဟတ်ရ၊ ခါဂှ်ကျဇးအာမ္မး
တေ-နာပိုမသဟဲစိုတ်ရောင်၊ ပိုကလေင်စအာလျှဟ် ပြဟ်ဟ်ပြဟ်ဟ်မ္မး ဟံဒး
ရးကုင်ရ၊ ဌာန်ပိုစိုပ်ကျင်လျှဟ်ဏာအ်ပိုသိုလု လလေဝ်ကွင်ကျာမ္မး ခိုဟ်သန်ရ၊
ဏုဂှ်ဟ်ဂးတဲ ဂလာဂမိုင် တိုန်ကျင်နူကွင်တဲ တက်တဲလတူပရင်ဂှ်ရ။

ဟိုတ်ဂလာတအ် မတက်တဲကျာဒါဂှ်ရ ဒါဂှ်နူတံအာဒိတေ ညး
ကော်ခဲစတဲဂလာရ၊ ယုတဲဂလာဝိပတ်အာတဲ ဌာန်ဂလာတဲ - ရ်သတ်ဝံ
ကော်ခဲကျင်ရ၊ သိုင်အိန်ကော်မိုဟ်ဂမိုင် ဒါဝံတိုင်ထဝ်ဂှ်တဲ တိုင်ထဝ်ဝံ ဒိုဟိုတ်
ဇးပိုရ၊ ဏုဂှ်ဟ်သိုင်အိန်ဂးတဲ တိုင်ထဝ်ဂှ် ညးဂမိုင်ကေတ်ဏာဒိုဟ်သွင်ကျာသိုင်
တဲစွဲလဝ်ဗွဲဒါရ၊ ဒါဂှ် ပဟိုတ်နူစွဲဂိုင်လဝ်တိုင်ထဝ်ဇးဂှ်တဲ လက်ကြဲဏာအ် ဗွဲဒါဂှ်
အတိုင်ကျာ ကိုလဝ်ပယုးဒိုဟ်ဒက်ပတန်လဝ်စေတီခါတ်သော်မဲတုင်ရ၊ ဒါဌာန်
ဝံညးကော်စကျာဇးရောင်။

မသက္ကုသိုင် ဝံဇုးကေတ်ဂလာတဲ့ သိုင်အိန်တုသွင်စါ ပပေါန်ကို ကောန်သိုင်စါမဟိမု သမလကုမ္မာ - ဝိမလကုမ္မာ မစိုန်ဒှိတ်ကောန်ခွကရာင်သိုင် သိနဂင်္ဂါ ကောံ့ဂုကျပ်ဝိမလာဒေဝီ-မစိုန်ဒှိတ်ကောန်စရသိလောမတဲ့ပဲသာသနာ ကျပ်မစိုပ်-၁၁၁၆-သက္ကရာဇ်ချင်တတိယပရိစ္ဆေဒ-၅၀၄-သုာံ၊ ဂိတုမာ်မဲ့စွေက်၊ တုပံရဲဂှ် သိုင်အိန် နကိုဇုက်ဇုန်ဗွဲ မုံတုာသတ်တလဲလောင် ရပ်ကေတ်နတ်သတုံ တဲ့ ပဲ့ဒှိဌာန်ဂိုင်ပတိုန်စွံလပ် တိုင်ထပ်ပထမကိုပ်ကျာ်ဂှ် သိုင်အိန်သိုဇိုင်အာနမတ် ဒတ်ဒိုင်ပဲ့ဌာန်ဒိုင်စိုပ်ထပ်ချွန်-ဗွဲဒိုဟ်ဗွဲက် မုတ်မဲ့ဇုက်ပြင်ဂှ်တုဲ ဒှိဂှ်သိုင်အိန်တိုခုန် လပ်တိုင်မဲ့၊ ပဲ့တိုင်ဂှ် သိုင်အိန်ကိုဒက်ဂြိုလပ်မုတ်ဇုက်ဒိုင်င်ရ။

နူကိုဒှိဂှ် သပပ်ဂေတ်အာလွတ်သတုံ သိုင်အိန်ပတပ်ဖျေ ဇုက်-ဒိုဟ်သွင်ကျာ၊ စိုပ်ဒက်ဗာယပ်မွး ညးကိုတိုခုန်လပ်တိုင်မဲ့၊ နူဒိုဟ်ဗာယပ်ဂှ် ပတပ်ဖျေဇုက်လွတ်ဒိုဟ်ဗွဲက်မုတ်ဒက်ခွသာန်ရ၊ ပဲ့ဒှိဂှ် တိုလပ်တိုင်မဲ့ပုန်၊ နူပတပ် ဖျေဏာဇုက် လွတ်ဒိုဟ်သျှင်ကျာမုတ်ဒက်ဒိုဟ်အဂွဲ၊ စိုပ်ဒှိဂှ် တိုလပ်တိုင်မဲ့၊ နူပတပ်ဖျေဇုက်လွတ်ဒိုဟ်သွင်ကျာ မုတ်ပှောံဏာဒှိတ်ဇုက်ပုန်ရ၊ ပဲ့ကာလမုတ် ပှောံဏာတံဇုက်ဂှ် ကွာဟံ့စိုပ်တမ်ဇုက်မုတ်ညိနာင်၊ ဇုက်ဇုန်ဗွဲဂှ် ဒက်ပိုတ် အာရ၊ ဟိုတ်ဒှိသတ်ဂှ်ရ ဗလဲဇုက်ညှုတ်ညးကော်ခဲစရ၊ ဒှိသိုင်အိန်မတိုလပ်တိုင် ဒက်ဂြို လပ်မုတ်ဇုက်ဗွဲဒိုဟ်တံမူလဂှ် တိုင်ဂှ်အိန်ညးသွးရ၊ လက်ကြံဝံ ဟိုတ်ဇြမက္ကီ ဒှိဒှိဂှ်ရ ဇြအိန်ညးမွးရောင်။

နအစီရောင်သတ်ဝံ သိုင်အိန်စီရောင်လပ်တဲ့ ဗွဲယျာချင်ဝံ ဟိုတ်မဒှိဌာန် ဒတ်စိုပ်ထပ်တံမူလဂှ်ရ အတိုင်ပယျးဒိုဟ်ကျာ် ချင်ဟံသာဝတီ-ရသတ်ဝံ သိုင် အိန်ခုတ်ကိုလပ်ယျာရ၊ ပတံနူကာလသိုင်အိန်ခုတ်ကိုယျာတဲ့ ဒှိဒိုင်ကောန်သိုင် စါဂှ် နကိုဇုက်သိုင်အိန် ဗွဲမပြဟ်က္ကီုဗဒှိပြာသာန်နန်ထပ် သိုထိုင်ကွာင်ချင် စီရောင် ပြုပြင်ဖန်ကိုရ၊ နကိုဇုက်ယာပသေက်မသုန်စွံ သိုင်အိန်ဖန်ဗဒှိကိုတဲ့ သိုင်အိန်

အပ်ငိုန်ကိုချင်ဟံသာဝတီ ကုသမလကုမ္မာ၊ ဝိမလကုမ္မာ-ကောကိုဒေံသိုဗါ
ပသွိုင်ဉ္စကရာဇ်ပွဲကာလဂ်ရောင်။

(ကံကံပတိတ်နုသုပတ်ရာဇာဝင်မန်-ဥပ္ပန္နသုဓမ္မဝတီရာဇာဝံသကထာ)

ပွမကွဲဘာသာ - ဘာသာပြန်ဆိုခြင်း။

- သွတ် = ငယ်၊ လူငယ်။
- ပုတ် = စိတ်ဆိုးသည်။
- စုစံ = စုံစမ်း။
- ဗဗိုဟ် = လိမ်းကျံ။
- ဗိသကပ် = ပိသုကာ။
- ဒိုဟ်ဗာယပ် = အနောက်မြောက်ထောင့်အရပ်။
- အာစာဝဗူကီ(ပါ) = လက်သမားဆရာ။
- သျှောင် = ဥပဒေ။
- ဟိုတ်မဲ = မေ့လျော့။
- ထုပ်ထက် = ရှည်ဝေးစွာ။
- ဒလိုဟ်ဒ် = ဦးတည်ရာထွက်ပြေး။
- သဟဲစိုတ် = ကျေနပ်။
- တဲသတုံ = လက်ျာလက်။
- မုဟ်ဇုက် = ကြိုးအစ။
- ဉ္စသာန် = အရှေ့မြောက်ထောင့်။
- အဂ္ဂဲ = အရှေ့တောင်ထောင့်။
- နေရတီ = အနောက်တောင်ထောင့်။
- ကြိယာပသေက် = မင်းမြောက်တန်ဆာ။

ခန်လုတ်

- ၁။ ဂုကျော်ဝိမလာဒေဝီ၌ မူဂကူရော။
- ၂။ သွတ်ခါ၌ ဒေ၌ဒေယံဆက်ဆံကိုညး၌ရော။
- ၃။ သိုင်အိန် သွန်ကူသွတ်ခါ၌သင်လို့ရော။
- ၄။ ဗုတ်ဗွတ်တိုင်တွအ်ကိုတိုင်တွအ်ထပ်ခါ၌ ဇေ၌င်ခွေဗိုလို့တောင်ရော။
- ၅။ ပွဲအဒေါပ်ချင်၌ စေတီညးဒက်ပတန်လဝ်၌ ညးကော်ခဲစသင်လို့ရော။
- ၆။ ဌာန်ဒတန်စိုပ်ထပ်တံမူလ၌ ချင်သိုင်အိန်ပွန်လဝ်၌ ယျုသင်လို့ရော။
- ၇။ ပွဲချင်ဟံသာဝတီ၌ သိုင်လိဝ်ပုဗ္ဗကရာဇ်ပကင်ရင်ချင်ကိုပိက္ကာအိုတ်ရော။

(တ) ပိုဒ်လိက်ဗွဲသွပ်ဝံ့ ချုန်ကိုဗွဲသံခိပ်ညိ။

ယွံစခါ-မူးတအ်ညးခါ၊ မံင်တံ၌င်ပွဲဌာန်ဝံ့မူး ဌာန်ဏအ်၌ညန်ကြပ်
ကိုချင်သစိုရ၊ ဂလာန်ပဝေဏီညးမဟို ပိုဝံ့မိင်လဝ်၌ ဗွဲဒိုဟ်ဖလိုတ် ပွဲဌာန်ဒိုဟ်
ဟံသာဝတီ၌ အနာဂတ်ဂတနုဏံ ကြက်တ္တိ၌ချင်ဇော်ရာဇာဌာနီဟောင် ညးဂး
လဝ်ရ၊ ဌာန်ဝံ့ အပိုင်ညးဟံမဲ့ဏီရ၊ ပွဲဌာန်ဝံ့ မူးတအ်ဟောံအာမံင်တမူး သွဟ်ဖိုလ်
ဂုဏ်မဇော်သန်ဟောင် သင်ဝံ့ရသိလောမဂးရ။ (၁၀၅-မ)

(က) ဗွဲသံခိပ်။

ယွံစခါ၊ ဌာန်ဝံ့ ညန်ကိုချင်သစိုရ၊ ဂလာန်ပဝေဏီ ပိုဝံ့မိင်လဝ်၌
ဗွဲဒိုဟ်ပလိုတ်ပွဲဌာန်ဒိုဟ်ဟံသာဝတီ၌ ဂတနုဏအ် ကြက်တ္တိ၌ချင်ဇော်ဟောင်၊
ဌာန်ဝံ့အပိုင်ညးဟံမဲ့ဏီရ၊ မူးတအ်ဟောံအာမံင်မူး သဒ္ဒိဖိုလ်ဂုဏ်ဇော်ဟောင် ရသင်ဝံ့
ရသိလောမဂးရ။ (၇၃-မရ)

(ခ) ဗိုလုတ်ကေတ်ပိုဒ်လိက်သွပ်ဝံ့တဲ အတိုင်တင်သွာန်၌ ချုသျှကိုညိ။

အစာတ်ဒူလော မိင်ဂလာန်သိုင်အိန်တဲ ဂးတပုန်ရ၊ တုအဲသွသင်
ဝံ့-ဒိုပုမူးသျှောင်ရ၊ ကာလတုအဲ ထွးသက်သီမာန်မူး မှုပိုသွက်ဟိုဟံမဲ့ရ၊ ဒိုရသင်

ဂုံတော်-ဝံ့ရ၊ ယးဂတ-ပို့ထွေးသက်သီပိုရောင်။ ဂလာအစာတ်ဒူလောဂးတဲ တဲ့ယးဂုံ
ဂလာတအ်ရပ်ကွီမြဲခါးတရ။

- ၁။ အစာတ်ဒူလောဂုံ ဂကူမုရော။
- ၂။ အစာတ်ဒူလော မိင်ဂလာန်သိုင်အိန်တဲ ဂးလပ်သင်္ဂါလီပုန်ရော။
- ၃။ ကာလတုအဲထွေးသက်သီမာန်မွး မှုပိုသွက်ဟိုဟွံမွဲရ၊ ပွဲပိဒိဝံ့ “တုအဲ”
ဂုံဒ်ပုဂ်လီ၊ “ဝီ ” ဂုံဒ်ပုဂ်လီဂုံ သောင်ထွေးကိုညိ။

ရှင်မန်ပဲာဂထီ

(ဗိုပယိုန်ဘီသေဏ်)

ဗလးဝီယာန်သီကျာန် ချင်ကြက်ဝံ့ ဇာတိကောန်ဂကူမန် ပွဲဘီသီ- ၂၀၀၀
သွံ၊ နုရးဌာန်ဒေသဇာတိစိုစိပ်ကိုင်တိဉ်ရာမညဒေသလှဟ် စိုစိပ်ကိုင်ချင်
ကျာစိုပ်သက္ကရာဇ် ဘီသီ-၁၀၀၀-ပွန်ချင်ရာဇာဌာနီအဆက်အဆက် သွေးကျင်
ပွဲဝင်ဝံ့စွတ်သမ္ဘိအိုတ်ရ။ (ယုတ္တိ-ဟိုတ်-ဖိဒးနွံ) ဇိုင်ဒိုကေလာသ ချင်စီကလေင်
(ချင်ဒီကလေင်) |ဝင်သိုင်အသး|လှဟ်ဂုံ ချင်သုမေဓဝတီ၊ ချင်သုဘိန္နနဂရးရ။

ပွဲသခိုက် ချင်သုဝဏ္ဏဘုံ၊ ပွဲဥက္ကလာပဂုံ ချင်တြိကုမ္ဘ၊ ပွဲကွာန်ပါဒ ချင်သြိုင်
ဂုံချင်ပါဒ၊ ချင်ဒလ၊ ပွဲမတ္တမဂုံ ချင်မတ္တမ၊ ပွဲဗဂေါဂုံ ချင်ဟံသာဝတီ၊ ပွဲကွာန်ကံချင်
ဒေသကံပိန်ကော့ချင်မတ်မလိဂုံ(မတ်မလီ) ရမ္မပူရ။ (ရမ္မဝတီ)ပွဲချင်ရေဂုံအဝိဇ္ဇာ
ဗေဖယုပူရ (အဝိဇ္ဇာယုပူရ)။ ပွဲတိဉ်သေံလှဟ်ဂုံ ချင်ဒွါရဝတီ-ဝံ့ဆိုကေတ်ရ။

စပ်ကိုဝင်ပွန်ဟံသာဝတီ ပွဲရးဒေသဗွေ၊ လှိုဟိုပရိစ္ဆေဒါ၊ လှိုဟိုပရိစ္ဆေဒပိ
နာနာသင်္ဂါအိုတ်ရ။ ပွဲသုပတ်ဝင်ဗညာဒလ သိုင်မန်တံအုပ်စုပ်အာပရိစ္ဆေဒပန်
ဟိုလပ်ရ။ နှုသိုင်သမလစိုကိုသိုင်တိဉ်(၁၇)ဒတောင်ဂုံ ပထမပရိစ္ဆေဒ၊ နုသိုင်

အခွဲမန်စိုကိုသိုင်အချေမန်ပိဒတောင်ဂှ် ဒုတိယပရိစ္ဆေဒ၊ နှုသိုင်ဗညာအူစိုကိုသိုင် ဒကာရတ်ပိသိုင်(၁၁)ဒတောင်ဂှ် တတိယပရစ္ဆေဒလေဝ်သူး၊ ဒတောင်တောင် သိုင်လက်ကြဲအိုတ်လေဝ်သူးရ။ ဒဗင်သဲထီ ဗတိုက်သီကေတ်ချင်ဟံသာဝတီတဲ ၂၀၉-သွာံပြင် စိုပ်သက္ကရာဇ်ခေတ်-၁၇၄၀-သွာံ၊ သိုင်ကောံခွဲဗဒှ် ဒတောင် တောင်သိုင်မန်ဟံသာဝတီ စတုတ္ထပရိစ္ဆေဒ ထွေးလပ်ပွဲဝင်မန်။ သိုင်ဝံ သိုင်ခပ် ဗုဒ္ဓကိတ္တိ သိုင်ခပ်ဗုဒ္ဓကေသီ။ သိုင်ခပ်သေံကောံ သိုင်ကောံနကိုယျုတုဟ်တုဟ် ကလိဝံရ။ သိုင်ဝံ ဆက်ဆောံလုပ်ဇာတ်ဂကူသေံ(သမိန်ကို) ထွေးလပ်ပွဲရာဇာဝင် မန်ဂှ် သိုင်ကောံ(ရာဇာဝင်ဗျာဂှ်-နဲကို)နဲကောံ-ရဲဝံဇောန်ထွေးလပ်ရ။ (သိုင်ကောံ လကျာ်ရာံ)

စပ်ကိုသိုင်ကောံတိုန်နန် ဂျိုင်ဂျိုင်ကိုပြကာဟိုလပ်ရ။ သိုင်ခပ်တုစိင်ကွ တိတ်ဝါသတိုင် ခနက်ဝင်စိင်လျိုန်၊ အမာတ်တံအာကောံ သွဟ်ကးသတြာသုတဲ တပ်ဇေဟ်ကိုအမာတ်တံ ညးဂမိုင်စိုတ်ဟံမိပ် စိုတ်လီုလာ်တဲ ပအပ်နန်ကို နဲကောံ ခမီရာံတိတ် ထွေးလပ်ပွဲရာဇာဝင်ဗျာ(ဦးဘသန်း)ရ။ ပွဲဝင်မန်မွဲကုပ်တုန် သိုင်အင်ဝံလပ်ကိုစချင်ဗျေ၊ မြုဝန်မေန်ယာအိုင်နာင်(မြုဝင်မင်းရဲအောင်နိုင်)ဂှ် ညးဂမိုင်ဂစိုတ်ဂိုင်ကွဲတဲ ဇိုန်ပအပ်နန်ကိုသိုင်ကောံသူးလပ်ရ။ ပွဲသုပတ်ဝင် ဗညာဒလဂှ်တုန် ရာမညဒေသဟံသာဝတီဂှ် မသက္ကသိုင် သိုင်ဟံမဲတဲ စန်ဒက် ဒကာညးဂမိုင်၊ ဒကာဂမိုင်-ညးဂမိုင်ညီသာသွဟ်တးဒိုင်သဇိုင်တဲ ရာံတိတ်န။ ခမီတိုန်နန်ပွဲဟံသာဝတီသူးလပ်ရ။

သိုင်ကောံနွံပိုန်ဂှ် လေပ်ဗိုတ်ပိ ဗေဒင်ပန် တိတ္ထိ နကျာ်တံ၊ သုတ်၊ ဝိနဲ၊ အဘိဓပ်-ပိဋကတ်ပိ ဆိုက်ဗဒက်ပွဲတဂှ်သျှောင်ခပ်ဒေသနာ တိုန်နန်တဲ ခြာဟံလံ ဒကာဘာ - ဥပ္ပကာရမ္ပဲဂှ်နွံခင်ကောန်ဂုတ်မွဲ ဇိုန်ကိုသွဂ့ကျာ်ရ။ ဒကာဘာ မဒှ် ဒါသီဂှ် သိုင်ကောံကိုဒှ်အမာတ်ဇော်ရ။ ကလောန်ကောင်ကာ ရာဇာဝတ်၊ ဓမ္မ ဝတ်၊ လောကဝတ်-အစီရောင်ပြုပြင်ချင်ကွာန်အိုသီဂှ် သိုင်ကောံဇိုန်ကိုဒါသီဂှ်

ဖအိုတ်ရ။ သိုင်ဂိုတ်တတ်ခနက်ဝင်စိင် ပွဲဝါခနိင်လှိုန်ကာလရ။ အမတ်ဖော် မဒွါခါသီ စန်ဒက်ဗိုလဗးညးဂမိုင်တဲ ကလေင်ပိုင်ကေတ်နူကိုကောန်တဲ ဂမာန် ပသေတ်ကိုတိုန်နန်ပွဲဟံသာဝတီ။ သိုင်ကောဲဒလုပ်အာချင်ဇင်မှာတော်ရ။

ပူဂိုမတိုန်နန် ညးပွဲယျာနာဲစရင်ခိုန်ဝံ့ သစ္စဟံမ္မဲယျာသိုင်ကောဲမဒွါဂမာန်။ တဲ ကျင်မွဲအခိုင်အခါတော် ဖွဲကျင်နွဲပိုန်မယိုက်ဒိုက်ကျင်လပ် ဟိုတ်ဒွိသက်တဲညးဂမိုင် ဟွဲပိုက်၊ ညးဂမိုင်စိုတ်သွတ်ဒွဲပွဲပံတဲ ပသစ္စယျင်သစာကောဲရေင်ညွဲတဲ ဂိုင်ကောဲ နာဲစရင်ခိုန်ရ။

ဖှောပ်တိုညးဂမိုင် သိုင်တခီနာဲတြင်ဇော်မွဲဂို နွဲကိုရမုာ်ထတ် ဟိုကူးဖူး သာယေန်ကော့စ် နွဲကိုညက်ဘာန်ပညာသတ္တိဗလ-ညးဂမိုင်ညီသာသွတ်တး တဲ ဝိုန်ကိုဗညာဒလသိုင်တခီကိုသွသိုင်ရ။ ဗညာလဒဝံ့ ယျာဇာ်မူဂို နာဲအံင်လှ ကောန်ပိုင်စိင်ဇက်ဇော်ကျင်နူဇင်မှာ ဖျေသဇိုင်ပွဲကွာန်လှာအဒါ ဝင်လျိုထွးလပ် သာ်ဝံ့ရ။ နူသိုင်ကောဲဒိုစိပ် သိုင်ဗညာဒလ ဒတောပ်တောပ်သိုင်မန်ဟံသာဝတီ ဂို ဒတောပ်တောပ်စတုတ္ထပရိစ္ဆေဒလေဝ်ဟိုဂို၊ ဒတောပ်တောပ်သိုင်မန်ပွဲဟံသာ ဝတီလက်ကြဲအိုတ်လေဝ်ဟိုစဝံ့ရ။

ကာလဗညာဒလဒင်အဘိသေကပသေက်သိုင် ပွဲချင်ဟံသာဝတီ မတ္တကို-

၁။	ချင်ဗိက်	၂။	ချင်ထုင်သီ	၃။	ချင်မိတ္တာ
၄။	ချင်တံင်ဗြိတ်	၅။	ချင်ဓဝါ	၆။	ချင်ကလိအံင်
၇။	ချင်ရေဝ်	၈။	ချင်လှိုင်	၉။	ချင်ဝါခရွ
၁၀။	ချင်ဗြာ	၁၁။	ချင်မတ်မလို	၁၂။	ချင်မုတ်ပန်
၁၃။	ချင်ကြိုန်	၁၄။	ချင်ဝင်ရ	၁၅။	ချင်လဗင်
၁၆။	ချင်မဟိ	၁၇။	ချင်ယာ်ဗိုင်	၁၈။	ချင်ခိုင်ချင်
၁၉။	ချင်ဝါန်	၂၀။	ချင်ဂြင်	၂၁။	ချင်ထိုင်
၂၂။	ချင်ကြေပ်	၂၃။	ချင်မတူ	၂၄။	ချင်ပံင်
၂၅။	ချင်ယင်တိုန်	၂၆။	ချင်ယံင်ဥန်	၂၇။	ချင်သခို

ဂကောံဗ္ဗောန်လိက်ပတ်-အလုံဒေသရာမန်

၂၈။	ချင်တိုက်ဂလာ	၂၉။	ချင်ကူဗိုပ်	၃၀။	ချင်လွန်ဖေန်
၃၁။	ချင်သျှိုင်	၃၂။	ချင်လိုင်ဗွဲ	၃၃။	ချင်မြိုင်
၃၄။	ချင်ဂွအ်	၃၅။	ချင်ရည	၃၆။	ချင်ဇဲယ
၃၇။	ချင်တံင်ပိုအ်	၃၈။	ချင်ကိုတ်	၃၉။	ချင်ကြာင်
၄၀။	ချင်ဒါကြာင်	၄၁။	ချင်ဗြဝတီ	၄၂။	ချင်ကံဗိုန်
၄၃။	ချင်ဘာပန်(ဖါပုန်)	၄၄။	ချင်သတိုင်	၄၅။	ချင်ဝင်တွံ
၄၆။	ချင်တံင်ဥျ	၄၇။	ချင်ဩိုင်	၄၈။	ချင်ဇေလ
၄၉။	ချင်ခွံင်မလ	၅၀။	ချင်ဇိပ်ဗြာ	၅၁။	ချင်မြိအ်
၅၂။	ချင်သာဟာန်	၅၃။	ချင်ပေအ်	၅၄။	ချင်ဂဒံ
၅၅။	ချင်မတုန်	၅၆။	ချင်ပသီ	၅၇။	ချင်လျိုင်
၅၈။	ချင်ဇံင်တောင်	၅၉။	ချင်ဖုဿရာံ	၆၀။	ချင်မုဟ်လောင်
	(သိုင်တူ)				
၆၁။	ချင်ဒီပသဲ	၆၂။	ချင်ကတိုင်တိ	၆၃။	ချင်သာဝတီ
၆၄။	ချင်ပြန်-တံဂှ်	ပျိုင်ချင်ဟံသာဝတီဖအိုတ်မဒ်ရ။			

စပ်ကိုအပို - ဗိုစန်ဒက် ဝှံဖန်ဖက်လောဲသွာတဲ ဒက်ပွန်လပ်တုဟ်တုဟ်ရ။ ပထမပန်ချင် ပိုင်ဖြင်၊ ဒုတိယပန်ချင် ပိုင်လေံတွံဝါ၊ တတိယပန်ချင် ပိုင်အပေတ်၊ စတုတ္ထပန်ချင် ပိုင်ရှင်-ချင်အိုသဒ္ဓိဝှံ သိုင်-၁၆-တုမ့ရ။ မွဲချင်ကွာန်ဇော်နွံ(၁၂) ကွာန်-စာ၂-၁၆-စာမဒ်ရ။

ကွာန်ဇော်(၁၂)မွဲဂှ် လျိုင်ပန်ကွာန်၊ ဗြောဟံသာဝတီပန်ကွာန်၊ သဒ္ဓိမတု ပန်ကွာန်-မဒ်ရ။

စာ-၁၆-မွဲဂှ် စာဒဒန်၊ စာအာဲဗွဲ၊ စာဒရိုင်၊ စာကြောင်အိုင်၊ စာဩာဲ၊ စာလုန်၊ စာဇိုင်ကျါ၊ စာသျှိုင်၊ စာကံလှာ၊ စာသပိုင်၊ စာရာဇီ၊ စာလိုင်ဗွဲ၊ စာကြောင်ဏာ၊ စာကံကြိုက်၊ စာဂင်ဂါ၊ စာကြိုင်စိုင်-မဒ်ရ။ မွဲမဲ့ကျိပ်ချင်ဂှ် နွံတုခွါ(၈)ရ။

၁။ အပေတ် = ဒုဟ်ဒဏ်
 ၂။ စာ = လျာဟ်ကောံပျိုင်တိုက်(တိုက်နယ်)

ဝင်ချင်ဟံသာဝတီဗွဲခမုန်

ချင်ဟံသာဝတီကို နွံကွာင်ပိထပ်၊ ကွာင်ပိထပ်၊ ကွာင်နန်ပြာသာဒ်ပိထပ်၊ နွံကိုထိုင်ဗိုင်ကောံ၊ နွံကိုဘုင်ကွာလွ၊ ကျင်စောင်-လျှိုင်-ဩာင်-ပေင်ပေင်ရ။

ပွဲဒုဲချင်-ချင်ဇော်ဂှ် နွံကိုသိုင်ဇွဲကရာဇ်-ဥပရာဇာ(သိုင်ဇျောတ်) အမတ်ဇော်-ညှိပ်ပုန်-သေနာပတိ-ပြောဟိတ်၊ အာသင်-သေဠိ-ညး(၈)ဝွံနွံတုဲ ဒှ်ချင်ရ။ ဗာဇုဇါတ် - တျတ်(ကလုတ်)ဗွက်မံင်၊ သိုင်ရှင်၊ သိုင်ကင်၊ သိုင်အခေါန်ငှာင်ကံင်ဟာန်တံနွံတ်ရ။

အင်ချင်-လကျက်ချင်-နန်ပြာသာဒ်-စိင်ဗ္ဗာင်၊ သွတ်ဗြဲမုဲရုပ်သင်္ဂဟကျက်ချိုက်ပေင်-ဗြဲစရာဲချင်နွံ(၄)ဝွံ ဒှ်ကျက်ဩချင်ရ။ (ဂြိုပ်ညောန်-မိညောန်၊ ဝါညောန်၊ ကံသွပ်ညောန်)ပန်ပြကာဝွံဒှ်ဒတ်ဂ(ဒဂ)ချင်(အပိုင်အခြာနိမိတ်ချင်ရ)

နွံကိုဂကူ(၁၈)၊ နွံကိုခမိ-ဗူး-နွံကိုဂံင်ခါတ်စေတီ၊ နွံကိုကတိုင်ထပ်ကတိုင်ဩန်၊ နွံကိုကတိုင်မတ်(၆)သင်္ဂဝံ ဒှ်အလံချင်-မချိုက်ပေင်တ်ရောင်။

ချင်ဇော်ဂှ် သေနာပတိမှာအမတ်(၈၄)တု။ သိုင်ဝွံ စကောပ်ထပ် ဗာန်ထပ်၊ ဖြင်ထပ်၊ ဗျဟ်ထပ်၊ ဒလပ်ကျိုင်ဗ္ဗာင် ပွဲချင်ဝွံ အမတ်ဇော်(အမတ်ဇော်နွံ(၄)တု။ သေနာပတိဇော်(၈)တု၊ သေနာပတိသွတ်(၁၈)တု။ ပွဲနန် သွာဒ်ဂိုတို(၄)တုမင်မဲသိုင်ဇွဲကရာဇ် -ဒ-ဂိုတိုနွံ(၈)တု။ သိုင်ဗညာနွံ(၄)။ ဗညာစကောပ်ထပ် ဗာန်ထပ်ဇော်နွံ(၈)တု။ ဗညာသွတ်နွံ(၁၆)တု၊ ဒ်ဗြဲနွံ(၃၂)တု။ သိုင်ဗိုနွံ(၁၂)တု။ စက္ကံနွံ(၁၄)တု၊ ညှိပ်နဲတရင်(၁၂)တု၊ တဒိ(၂၄)တုနွံတ်အိုတ်ရောင်။

(တုတ်တညိုင်ရ ဒက်ဒပ်ပုန် ခေတ်လျှဟ်ကိုဒှ်မာန်ရ)

(၁၀)ဂြပ်-ဒှ်(၁)နဲမှတ်(၂)နဲမှတ်-ဒှ်မဲခါ စန်ဒက်တု အမတ်ဇော်ဗိုလဗးနွံ(၄၀)ဒပ်၊ သေနာပတိဇော်ဗိုလဗးနွံ(၄၀)ဒပ် ကောပ်ကဲတ်ရ။

လဝံကိုလျှိုင်ရာဇာဝတ်ဥပရာဇာ နွံအယောထပ်မွဲကိုဣပသာ။ နဲမှတ်။ နွံအယောဩန်-ဇိ-ဒကောပ်မုဲတ်ရ။

၁။ အယော = ထေက်တန်ဂုဟ်မး ဒးလဲမဒှ်ရ။

ချင်ဟံသာဝတီၵ် အင်ချင်နာနာသတ် လကျက်ချင်နာနာသတ်ချိက်ပင်တဲ
သိုင်မန်တံလေဝ် အခိုက်လွေင်ဗဗွဲကျိပြဝေင်တီတမ္မာ ဒုင်စဝ်စရိတ်သတ်ဘိသိက်
အိုတ်ရောင်။ သွက်ဝံဒုင်ရာဇာဘိသေက အခန်ကွာ စရိတ်သတ်ဘိသိက်ၵ် ညးမဒ်
အ္စာရာပြောဟိတ်တံၵ် ဒးရဲၵ်အခိုင်နွံကျိမိုုတံၵ်ရောင်။

သက္ကရာဇ်သွင်(၇၄၅) ဂိတုမာ်(၁၀)မံက်-တဲအဒုာ သွက်ရာဇာဓိရာဇ်ဝံဒုင်
စဝ်သတ်ဘိသိက်ၵ် မာ်ဖြတုင် ညးမဒ်အ္စာပြောဟိတ် ရဲၵ်ကျိအခိုင်မိုုကျိရောင်။
ရဲၵ်ကျိအခိုင်ခိုဟ်အခါပြီတဲ အာလိန်တိအံင်ဇးရောင်။ ပွဲဗဂေါဟံသာဝတီၵ် ဌာန်
မဒ်တိအံင်ဇးနွံခါဒါရ။ ဒွါဌာန်သိုင်အသး မဒ်ကေတ်ဂလာသျှင်ထံၵ် ဟတ်ၵ်ဒ်တိ
အံင်ဇးမဲဒ်ဒါ။ ဒွါဝံ ဒ်ဌာန်တိမပြီရ။ သုသတြာတ်ကျင် ညံင်ဟံဝံလိန်ဒးဒ်ဒက်ခွံဟ်လဝ်
ကျာ်စေတီမဲ ကျာ်ဇးသတြာတ်ကျိလဝ်ယျာရ။ အခိုင်လံလကာမါတဲ ဟံတီဒ်တိ
အံင်ဇးတမ်မူလတဲ လိန်မံင်လ္လှာတ်ဗလးညဲကျာ်စေတီၵ်ရ။ တမ္မာတေ သိုင်မတုတံ
လိန်တိအံင်ဇးပွဲဗဂေါရ။

တိအံင်ဇးမဲဒ်ဒါ တုဟ်ခြာၵ်တုန်-ပပခါန်ကိုဂလာန်ကျာ်တြာ်တီလဝ်ပယျးဒ်ဟ်
တဲဌာန်ဂလာတံတိုပ်လဝ်တံတိုင် ဌာန်သိုင်အိန်ဇှော်တိုပ်တိုင်တံ သွက်ကောန်ဂကူ
မန်ဌာန်သိုင်အိန်ဝံဒုင်တဲ ခဲသျှင်ဟံသာဝတီ ဌာန်တိအံင်ဇးမိုုၵ် သမုင်ကျာ်ကျာ်စေ
တီဇော်-တမ်တုချေင်မုက်ဖျာမဒ်ရ။ သွင်တိုင်တံလယိုဟ်မဲဟတ်ကျိမဲဒ်ခါမုး တိ
ဇးဝံဒုင်ဆီကေတ်ရ။ သတ်အရံင်တိၵ် ဒ်ညံင်သတ်ထဝ် ပွဲဒ်ဒါရာဇာဓိရာဇ်မဲဒ်မပြဟ်
ကိုၵ်တဲ ခဲဗဒ်စေတီမဲဒ်ကေတ်ရ။ ခုတ်ယျာစေတီၵ် ကျာ်ဇးသတြာ် ကြမ္မိပတ်အာ
တဲကျာ်ဇးညးမကော်အိုတ်ရ။ သွက်ဝံလိန်တိအံင်ဇးဒ်ဒါၵ် ရာဇာဓိရာဇ်ကျိပြုပြင်
တက်ကွာမိုုဇော်သီသုဇာန်ရ။

တုယးတုးအကးဖြင်တိုန်တဲ သိုအမာတ်ဒကိုပ်ဟ်နတ်ညးဂမိုင် တိုဗိုင်တဲ
ဇကရာဇ်ကျိုင်နကိုကယိုင်ဟ်နတ်တဲ ဇက်အာလိန်တိအံင်ဇးရ။ ရာဇာဓိရာဇ်တုန်
ကာလဇှော်နုယာန်စိင်တိဿကုမ္မာဒင်တဲတဲ ဇှော်လိန်တိအံင်ဇး သုးလဝ်ရ။ ကြ

နျာ်ပွဲကွာ်မို့ဒှော်ဂဇံ ပွဲသွာတသိုက်လ္လျာ်ပွဲခွဲချိန်ခဏတဲ တိတ်လှောင်ပူဇော်ကျးဒူး သတြုဗွဲမအိုတ်တိုက်စိုတ်ရ။

စိုပ်ပယံအခိုင်မို့ ကာလပြောဟိတ်တံလှောင်ပွဲတိုက် ကာလစရိုတ်ချင်ပုန် ရှိစရိုတ်လ္လျာ်က ရာဇ်တိုက်ရိုတ်ယံသေင်၊ စရိုတ်ဖျေလ္လျာ်ဂဇံထပ်ပထောင်မုံလို မှော်ဗုတ်တုာမလှ သရိုင်ခြာတုာမလှမဒ်ရ။ ဂဇံလ္လျာ်ဂတိုဆုဝိတဲ ဒိုင်ဗလိပ်ချင်ရ။ ချင်ဗလိပ်ဂို ကေတ်နင်နျာ်တကံပဉ္စလိုင်ချင်မပြု ချိတ်သအးကေတ်ဖြိုင် စုတ်ပွဲခဂေါင် ထပ် ဗြုတ်ကညာမုံကိုအဝဲရုပ်သတ်တိုက်ဗုတ်ညးဒွါ မွဲကိုက်ကွာစရိုတ်ဗလိပ်ချင်ရ။ ယောစရိုတ်ဗလိပ်ချင်သတ်ဝွဲဟိုအိုတ်ရ။ “ ယံမရာဇ်သိုင်မပြု-ပွဲပိုချိက်ဗြုဂမိုင် မရာဇ် မင်မွဲညိ-ဂရုဇင်ဒွါကို-ဟိရိဩတ္တပ္ပကို သွက်ဂွဲဒွေတ်ဗက်ဂို ဒွါဗြောန်ညိ။ ပွဲကို မာယာဗြု ကိုလ္လျာ်ကိုပိုချိက်ဗြုဂမိုင်အိုတ်ညိအ၊ ပွဲကာမေသု(၁၂) မိစ္ဆာစာရ(၈)ဂို မရာဇ်မွဲသျှောင်သ္မုတ်သွတ်ညိရအ ”

ဗြုတ်ကညာမုံကိုအဝဲရုပ်သတ်တိုက်တံ စရိုတ်ဗလိပ်တဲ ညးမုံကိုပိုန်ဟာန် ဘိုက်ဘက်ဂဟပ္ပတိ သမေဟ်သေတိတ်ဂို ရပ်ချင်လျိုင်ထပ်သတ်ဝွဲဟိုတဲ စရိုတ် ဗလိပ်ချင်ပုန်ရ။ “ ယံတုတ်မရာဇ်သိုင်မပြု ပွဲကိုပိုသမေဟ်သေတိတ်ဂမိုင် မရာဇ် မင်မွဲညိ၊ အခေါန်ပဒါန်အတိုင်ပြဝေဏီသိုင်တမာဂို တုတ်ဗက်ညိ၊ ကံစို် စိုက်က် မွဲညိ-ဗြုချင်ကိုခပ်ယာ တုတ်ရာဒနာညိ၊ မုက်ကွာန်အိုသိုက် တုတ်တီညိ၊ အဒိန္နာ ဒါနာ(၂၅)သတ်ကို၊ မုသာဝါဒါပန်သတ်ကို တုတ်ဖျေအသံသ္မုတ်သွတ်ညိ၊ လွကိုဒ် အန္တရာဲဘဲဥပါဒ်ညိရအ ”

တဲနျာ်ပုန် - အမာတ် သေနာပတိ သိုင်တုဗညာဒှော်တံ ရပ်ချင်ပလကာ် ထပ်တဲ ကာလစရိုတ်ဗလိပ်ချင် အာတ်ပါန်လျိုင်သတ်ဝွဲဟိုပုန်ရ။ “ ယံမရာဇ်သိုင်မ ပြု-ပွဲခပ်သိုင်စို်ဗြုကာဂို မရာဇ်ဒွေတ်ဗက်ညိ၊ သရာတခက်အိုသိုက်ဖဲဒွါညိ-ဌာန် ဌာနန္တရသိုင်ဂမိုင် မရာဇ်ယိုက်ဒိုက်ထံက်ပင်ညိ၊ ပါဏာတိပါတ်မရာဇ်ဝေင်ပါညိ သတ်ပွဲချင်၊ သတ်ပွဲတိ၊ သတ်ပွဲလ္လျာ်ကျာ မရာဇ်ကိုအဘယဒါန်ညိ၊ ညးမုံကိုညကန်

ပညာတံဂ် ခွါဌာန်တုပညာဂ်မရာဇ်စွဲညါ၊ ညးမုံကိုပိုန်ဒြပ်ဂ် ခွါဌာန်သမေဟ်သေ ထီဂ်မရာဇ်စွဲညါ၊ ညးမုံကိုဂုဏ်ဂ် ခွါဌာန်တုဂုဏ်ဂ်မရာဇ်စွဲညါ။ ငြိပုဂ်မလုတ် ဒုဟ်ဂ် ခွါဌာန်ညးမလုတ်ဒုဟ်ဂ် မရာဇ်စွဲညါ၊ ပွဲဓမ္မသာတ်-ရာဇာသာတ်၊ လောကသာတ် မောရသိပျောန်ထပ်(စိပျောန်ကုတ်သျှောင် ဒဏ်သျှောင်ရသိတမ္ဘာ) မရာဇ်သွိုင်ဇော်ဖျေအသံ ကိုဒ်ပဗွဲခပ်ညါရအာ ”

အမတ်သေနာပတိ သိုင်တုပညာဇော်တံစရိုဟ် ဗလိပ်သုာ်တု ခမီဗုးပြောဟိတ်ဟောရာ ရပ်သုာ်ကျသင်တု စရိုဟ်ဗလိပ်သုာ်ဉ်ရ။ “ ယုံမရာဇ်သွိုင်ဇော် မပြု-ပိုညးဂမိုင်ဝံ မရာဇ်မင်မွဲညါ၊ ပွဲသုရာမသုန်ကို၊ မေရိယမသုန်ကိုတုတိမရာဇ် သွိုင်ဇော်ဝေင်ပါညါ၊ သိုဝဲဝဲမသုန်ကို(သတြုမသုန်သတ်) ဝိုက်တြုကို၊ မရာဇ်တုတိ ဝေင်ပါညါ၊ ဝေင်တြုဝိဟာရပန်ဂ် မရာဇ်တုတိဒွေတ်ဗက်ညါ၊ လောကဝေင်ခွါသတ် ဂ် မရာဇ်တုတိပတေ့စှော်စိုတ်တု အောင်သတေ့ညါ၊ ညးမုံကိုအာယုဝ မှီ သီလဝု မှီ တံဂ်မရာဇ်တုတိမင်မွဲညါ၊ ဒေဝတ်ပွင်ဒိုင်ဇောင်ကို၊ ဒေဝတ်မင်မွဲလပ် အလုံအိုသို တံဂ်ကို မရာဇ်တုတိ ဘိက်မန္တကတု သုပူဇစုညါ။ ”

ဗြေဝတ်ကညာမုံကိုအဝဲရုပ်သတ်ထိုက်(၈)၊ သေထီသမေဟ် အမတ်သေ နာပတိ၊ သိုင်တုပညာဇော် ခမီ ဗုး၊ ပြောဟိတ်ဟောရာတံဗွဲလွေင်လွေင် ဖံဗလိပ် တုကိုကျိုင်ကယိုင်ဇကရာဇ် ဒဏ်ကာယဗန် သိုက်ပလောံ စုတ်ကောဟ်လက် ကြာပ် စုတ်လစိန်တံစှ် စုတ်လကံက်ဒြင်ဗြက် ဝက်သောက် စုတ်ဗြကောင် ရပ်သုာ် ဒလပ်ဓမ္မာံကိုဉ် သိုက်ဒုပ် ရပ်ဒစုန်ဂြင်စိင်တု ဝဇ်ဒေန်ပလ္လင်မွဲခဏတု ကောံသို ကုတ်သုတ်ကျာ၊ ဝဇ်သုာ်မလးလပ်လ္လုရာဇာပလ္လင် ဒလပ်ကျိုင်ဇောင်ခွိတ်ဘုံ ကျိုင် ထပ်ပန်ဒြင်ဗဒပ်လပ်ရ။

ဗရူကိုင်(ကိုင်ကိုက်)ကိုဗြတိုန်မွဲဒမြိပ် မပ္ပံဖံဒတြဘိ၊ ဖံအလုံဗို ဖံဇယဘေရိ ဖံပိုင်၊ ဖံသိုင်ယို၊ ဖံစိန်၊ ဖံထပ်၊ ဖံဟပ်၊ ဖံဂလာ၊ ဖံမန္တိုင်၊ ဖံမန္တ၊ ဖံပုက္ကလုက်အိုတ် သိုဖံ(၁၂)ဂကူ။

မပွဲကို ခပို-ခရာ ကျသင်၊ ပေဝ်၊ ခေါ၊ အဟပ်-ခရာဟော(ခရာတမူတမံက်) စံင်၊ ငြပ်-သေ၊ ကျာ-ထု-တလောတ်-လေဝ်ဌာ-ဆာင်-ခခေဝ်-မံင်စက်ဂိတု၊ မံင်စက်တု-ကွိုင်(၁၈)အိုသိုဗွဲမြပ်ခပ်ကိုဗြတိုန်၊ ဗရူကွိုင်ဗြပေင်(၁၂)အခိုက်ကိုဗြ တရ။

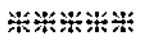
ကာလရာဇာဓိရာဇ် ပသေက်တိုန်နန်ဂှ် တတ်ဗရူ-ဖံစိန်၊ ဖံဟပ်၊ ဖံထပ်၊ ဖံဒုတြဘိ၊ ဖံတြေဝ်၊ ဖံမန္တိုင်၊ ခရာ၊ ကျသင်၊ သဗ္ဗကွိုင်ကွိုက်တု ပံက်အသေ အဟာန်ဗဒ်သဘင်ပိတုဒင်ဒင် သွးလပ်ရ။

ကာလ ကောန်သိုင်အသး အသေအဟာန်ပသေက်တိုန်နန်ဂှ် ဗာတ်စွာ၊ ဗာတ်ကေး၊ ဗာတ်သုာ်၊ ဒဗိုန်၊ ခေဝ်၊ ပေဝ်၊ ခေဝ်၊ လေဝ်ဌာ(လေဝ်ဌာ)၊ တလောတ်၊ ကြာဇိုင်၊ မံင်-ဆာင်၊ ထု၊ ငြပ်၊ ကျာ၊ ခရာ-စံင်၊ သေ၊ ခပို၊ ဖံ၊ ကွိုင်ကွိုက်(၂၀)ဂကူ မဒ်ရ။

ဖံအလုံဗို-ဖံသိုင်ယို၊ ဖဒုတြဘိ၊ ဖံထပ်၊ ဖံဟပ်၊ ဖံစိန်၊ ဖံကျေဝ်၊ (ပိုင်မိုင်)၊ ဖံကတိုင်၊ ဖံပိုင်၊ ဖံခါပ်၊ ဖံပုတ္တလုက်-ဖံ (၁၂)ဂကူတံဂှ် မွဲဒမြပ်ကိုကွိုင် ကိုဗြတိုန် သွးလပ်ရ။

ကြနုဂှ် ဖံက်အမံက်ဇော်ပွင်ချင်(အမံက်ဇော်ပွင်ချင်ဖံက်ပန်တိုန်တု) ကိုဗ် သက်သီဇန်ဂမိုင်ရ။ ဗြဝုတ်ကညာမုံကိုအဝဲရုပ်သတ်ထိုက်တံဂှ် ကိုပိုက်ပိုက်တံင် ကိုဇက်၊ ပိုက်ဗွဲသတ်၊ ပိုက်ကျာ-ပိုက်ဇိုင်ကိုထပ်၊ ပိုက်နန္ဒသီ၊ ပိုက်ကသာစိုကျာ၊ ပက်မုံဇုန်ကိုကွက်စုတ်ပွဲတပ်သုာ်ရ။

အိုတ်သိုဗြးဂမိုင်-တိုန်စိုပ်သီကို ဂဇထံက်ကလုံ ယိုသိုပ်တဲတု လှောင်ပွဲ တ်အိုတ်ရ။ ညးဂမိုင်သတ်ဝံအာတ်ပါန်အစို “ ပွဲမရာဇ်သိုင်ဇော်မပြု-ဖျေအာမန္တာ ညိအ-ပိုဒိုက်တံယိုဒင်လပ်ရအ “ ဗုတ်ပိဝါဂပ်ဝ်အာတ်တ်အိုတ်ရ။ အသေ အဟာန်ရာဇာသိသေက (ဘိသေဂ်) ဗလိပ်စရိုဟ်သုာ်ဂှ် အာစိုပ်ဒတုဇရာင်။

ပွမကွဲဘာသာ = ဘာသာပြန်ဆိုခြင်း။

ချင်ဒီကလေင်	=	ဘီးလင်းမြို့
ပိုတ်ပိ	=	ဝေဒသုံးကျမ်း
စာ(လှဟ်ပိုင်တိုက်)	=	တိုက်နယ်
ထွိုင်	=	ကျုံး
ဗာဇုခါတ်	=	လူသတ်သမား
ဒတ်ဂ(ဒဂ္ဂ)(ထွိုန်နိမိတ်ချင်)	=	မြို့နယ်နိမိတ်
ကွေပ်ထပ်	=	ရွှေကလပ်စား
သုဒဲဒ	=	အရာရှိ
စက္ကဲ	=	စစ်ကဲ (စက်ကဲ=အရော်မန်ဒွဲဒုာံ) သွီဗိုဇော်၊ သွီစချင်(ဝါဝကျ)
တခီ(ဇခိ)	=	စာရေး
ကောပ်ကဲ	=	ကွပ်ကဲ (ကွပ်ကဲ=အရော်မန်ဒွဲဒုာံ)
အယော(ထေက်တန်ဂှဟ်)=	=	အလျော်
သုပ်ပလင်ကာထပ်	=	ရွှေရေကရား
ဖဲဗ္ဗီ	=	ဝလင်
အဘယဒါန်	=	ဘေးရန်ကင်း
ကွေဟ်လက်ကြာပ်	=	လက်ကြပ်တန်ဆာ
ပြကောင်	=	နဖူးစီးတန်ဆာ
ဂြပ်	=	တယော
သေဲ	=	ပြေတ်မြွာ
ထု	=	ဘင်ဂျီ
ဆာင်	=	လင်းကွင်း

လေဝ်ဍုဲ(လေဝ်ဍုဲ)	=	နတ်ပလ္လေ
ပုတ္တလုက်	=	ပုတ်တလုတ်

သေနင်္ဂီဗျူဟာ-တုဗာန်
 ကျောံအသေအဟာန်ဇက်ပွာန်

ပွဲသက္ကရာဇ်ခရေဇ်-၁၇၄၇-သွံ၊ အခိုင်လံကျင်-၂၅၅-သွံမဒ်ရ။ ဗညာဒလတိုန်နန်ပွဲဟံသာဝတီ၊ ဗညာဒလမဒ်ကောန်ပွင်စိင် ဇက်တိတ်ကျင်နုဇင်မှဲဗွဲကြဲဒ်ကျင်သိုင်ပွင်စိင်ပွဲနန်ဟံသာဝတီ၊ စိုပ်လက်ထက်သိုင်တုစိင်ကျွံ ဒ်ကျင်အမာတ်ဇော်မွဲရ။ ပွဲသုပတ်ဗညာဒလဂ် ယိုဒင်တာလျိုင်ဇေီ(တခီ)ချင် နာဲတြင်ဇော်သွးလဝ်ရ။ တိုန်နန်တဲ ကလေင်နဲချင်နန်ဟံသာဝတီ ကွာင်ချင်ပိထပ်၊ ကွာင်ဝင်ပိထပ်၊ ကွာင်နန်ပြာသာဒ်ပိထပ်၊ နွံကိုထျိုင်ဗိုင်ကျောံ၊ နွံဒုင်ကျာလွ၊ ကြိုင်၊ စောပ်လျိုင် - သြာင်ပွဲဒ်ချင် ကိုလဒ်မုတ်ရး ကျိပ်ချင်အိုသို ဗုတ်ပိသွံဟေင်နန်ပြာသာဒ်ဟံဂတာပ် သိုင်ကွာင်ချင်ဟံသာဝတီဂ် ပပန်ဆဗုတ်မွဲဆကိုကွာင်ချင်ဒက် ဝံ မွဲထပ်ကို၊ ကွာင်ဝင်ဂ်ဟံဒ်ဒ်ဒက်ကွာင်ချိတ် တိုမြုဆုရောင်။ ဝံဆသိုကွတ်ဗုတ်စိုခါ စိင်ကိုရ။

ကျာဟံသာဝတီဟံဒ်ဒ်ဒ် ပွဲသက္ကရာဇ်- ၁၇၅၂ - သွံ ညးအဝတ် ပပွာန်ကိုဟံသာဝတီ ဇက်စော်ဗတိုက်ကျင်ကျိပ်ချင်မုတ်ရးရ ညးချင်ဇုဂ်ဗိုင်ပေက်ဒ်ကျင်ချင်ဇော်အိုတ်ရ။ ပွဲကာလဂ် တုဗာန်မွဲယိုဒင်ဒိုင်တာလျိုင်သေနာပတိ ပွဲဟံသာဝတီရ။ သွက်ဝံတပ်စေုတ်ကိုပွာန်သတြ၊ ဗညာဒလဖျေအသံ ကိုစီရေင်လးပွာန် (အခေင်ပွာန်)သေနင်္ဂီဗျူဟာ-ရ။

ပွဲကိုအခေင်ပွာန်ဂ် ပွာန်ပန်ကိုပ်(ပန်ကိုပ်)ပွာန်စိင်၊ ပွာန်ချေ၊ ပွာန်ကို၊ ပွာန်တိုက်-ဣဝံပွာန်ပန်ကိုပ်မဒ်ရ။

အင်္ဂ်ပုန်(၀၂)သတ်မတွံဂး - ဇိုင်ပုန်၊ တဲပုန်၊ မတ်ပုန်၊ ကတောင်ပုန်၊ ကြီပုန်၊ က္ကုဂီပုန်၊ ခြဟတ်ပုန်၊ ကျိပ်ပုန်၊ ဇက္ခပုန်၊ ကောန်ပုန်၊ သွိပ်ပုန်၊ ပုန်ပန်ကိုပ်တံဂ် မွဲးချိုက်ပေင်ကိုအင်္ဂ်ပုန်-၁၂-သတ်တဲ လမျီုပုန်လုပ်-ပုန်ဂ်ဂျိုင်တဲရ။

ဝါစာကိုသာယောန် ဖါပ်ဗစကိုဖဲသ္မိလေဝ်ပွက်ဇော်တဲရောင်။ သေနင်္ဂဗျူဟာပုန်စိုခါသတ်လေဝ် မွဲးစီရင်ကိုသ္မောံချိုက်ပေင်၊ ပုန်ဒမင်၊ ညံင်ဇာတမ္မာ၊ သတြုလုပ်တဲ ဒဲဟံဗုဒ္ဓ ဒမင်ဗျူဟာ၊ ပုန်ဒြင်တံ၊ ဝိန်မင်ပလိုဟံမာန်၊ ဒြင်တံဗျူဟာ၊ ပုန်ဗွင်သဲ-သတြုဟံဂတာပ်တပ်စေဟ်ဂ် ဗွင်သဲဗျူဟာ၊ ပုန်ဂေက်ဂရး ညံင်ဇိက်ဗုဂ္ဂးတိကို ဂေက်ဂရးဗျူဟာ၊ ပုန်ညံင်သွိပ်ဂ် မဏ္ဍုကာဗျူဟာ၊ ပုန်ညံင်ပက်ဒက် သတြုလုပ်ဟံမာန်ဂ် ပဒုမပုဗ္ဗဗျူဟာ၊ ပုန်သွိုင်ဇာဒိသိုင်သတြုညာတ်ဒးတဲ မဒးဖေက်ဂ်ဂ်သီဟဗျူဟာ၊ ပုန်မုက်စေတ်ဟးပေင်အာသတြုဒးဗုဒ္ဓအာဂ်ဇေဗျူဟာ၊ ပုန်သွိုင်သွင်ယာန် သွိုင်သတြုပေက်ကပ်ဟံဂတာပ်တီ သုပဏ္ဍဗျူဟာ၊ ပုန်ညံင်ကုဂြိုပ်ကို သတြုဒးလကိုတ်ဖေက်ဂ် ဗုဂ္ဂဗျူဟာ၊ ပုန်ညံင်ပြီကို သတြုဒဲဟံဂတာပ်ဂ် မေယဗျူဟာ၊ ပုန်မတုပ်တဲညံင်ရဲကျိုင်ဗွင်ကို၊ ရဲဗျောံကို၊ ဂလိုက္ခေသတြုဂ်မိုင် ဥက္ခိဿသေတဗျူဟာ-ကုဝံသေနင်္ဂဗျူဟာ-စိုခါသတ်မဒ်ရ။

အင်္ဂ်ပုန်ဒွါသတ်ပုန်တုန် - ကျိပ်သွိပ်ဂ် ကျိပ်ပုန်၊ စိင်ဂ်ဇိုင်ပုန်၊ ချေဂ်တဲပုန်၊ ဟောရာဂ် မတ်ပုန်၊ ဝိဂ်ခြဟတ်ပုန်၊ သရဲဂ်ဒြင်ပုန်၊ ကလုတ်ဂ်ပါင်ပုန်၊ မှိတ်ဂ်မိုင်ဂ် ကတောင်ပုန် - က္ကုဝံအင်္ဂ်ပုန်(၈)ပြီကာမဒ်ရ။ က္ကုဝံလေဝ်ကိစ္စဇော်တဲဒွင်ရောင်။

စီရင်အခေင်ပုန်တဲမွဲး လကျုက်ကျုဟန် ဇုပုန်၊ နိမိတ်ကျုဟန် ဇုပုန်၊ တံဂ်လေဝ် မဒးလုတ်လပ်ပေင်ပေင်ရောင်။

အမာတ်စိုတ်သာ ဇာတာချင်လီ၊ ကျောင်သိုဇောံမ၊ မှိတ်စိုတ်ချိန်ဖြ၊ ဗိုဟံသွဟ်ရောင်သ္မံ၊ သရဲခြဟောံ စိင်ချေဟံဂ် သိုင်ဟံဗိုန်သစ္စ၊ ဟောရာဟံဗုဒ္ဓံ စီရင်သ္မောပ်လုတ်-လကျုက်ဝံပကာန် ပုန်ကျုဗုဒ္ဓရ။

ဟိုတ်သွောံကျပွာန်စွံ(၁၀)သင်္ဂါ။

- ၁။ ဟိုတ်နုမပွဲသိုင်အမတ်သင်အရက်(လောန်အာ)ကို။
- ၂။ ဟိုတ်နုသိုင်ကိုအမတ်သွိုင်ပွာန်ဟံညီသာသွဟ်န်ကို။
- ၃။ ဟိုတ်နုသရဲကောန်ပွာန်တံဟံ့ချိဟ်ကေက် ပွဲအရာကလောန်(ပွာန်)ကို။
- ၄။ ဟိုတ်နုကောန်ချင်ကွာန်တံ ခွဲကောပ်ကောပ်ဗျိုကို။
- ၅။ ဟိုတ်နုကောန်ချင်ကွာန်တံ တွိုင်ဒြဲယဲဘဲဂိုင်ကို။
- ၆။ ဟိုတ်နုသရဲကောန်ပွာန်မုံကိုစိုတ်မချိန်လျကို။
- ၇။ ဟိုတ်နုသိုင်ဟံဂံင်သကာ ပွဲအရာပွာန်ကို။
- ၈။ ဟိုတ်နုညးတုဟ်သွနကိုအင်ယန်ဂြန်နာနာသင်္ဂါကို။
- ၉။ ဟိုတ်နုစိင်ခေဲဟံ့ခိုဟ်(ဒြဟတ်အောန်)ကို။
- ၁၀။ ဟိုတ်နုကိုန်ဇာတာဂြိုဟ်ကထိုက်နိမိတ်ဟံ့ခိုဟ်ကို။

စီရင်ပွာန်ဒး ဗိုလဗးညီသာ၊ ဟောရာလေဝ်သုာ် သရဲခိုဟ်ဗျာ်၊ နာံခါတ်ညီသာ - ယဲဟံ့ပါမြိ၊ နဲကဲခိုဟ်စိ ဗိုစဖဲလဲ၊ ပရာယန် (အင်ယံ)ပညာ - သေန္တိ ပြာကတ်၊ လကျဏ်ပွဲဝး-ပွာန်ဒးညးရ။

ဟိုတ်ပွဲဒူးပွာန်စွံ(၁၂)သင်္ဂါ ။

- ၁။ ဟိုတ်နုမတီစိကူးပွဲအရာချိက်စိင်ခေဲကို။
- ၂။ သိုင်ကိုအမတ်ဟိုတ်နုမညီသာသွဟ်န်ကို။
- ၃။ ဟိုတ်နုဟံ့မဲကိုထေပုတ်ပွဲအရာမကိုဒြပ်ကို။
- ၄။ ဇာပ်ဇာပ်သွိုင်ပွာန် မစီရင်သရဲသခက်ဂှ် ဟိုတ်နုတန်ကြန်ဒမိုကို။
- ၅။ ဟိုတ်နုသွိုင်သရဲဂိုင်ကို။
- ၆။ ဟိုတ်နုမသွနကိုမန်ယန်ညဲသွးကို။

- ၇။ ဟိုတ်နုဂြိုဟ်ကထိုက်ဇာတာခိုဟ်ကို။
- ၈။ ဟိုတ်နုဇ္ဈောံမဉ်အော်ဂိုင်ကို။
- ၉။ မပ္ပံကိုသိုင်ကောန်ချင်ကွာန်ဟံ့မွဲကိုယဲဘဲကို။
- ၁၀။ ပဲ့အရာစကာဏာကလုတ်ဂှ် ဟံ့မွဲကိုအန္တရာဲကို။
- ၁၁။ ပွမသ္တောံပူဇံစဒေဝတ်ပွင်ချင်ဟံ့ပိုတ်သ္တုတ်ကို။
- ၁၂။ ဟိုတ်နုစိင်ခေဲမဂှိုင်ကို။

ပွတ်တူဂို သေက်ဇိုဟောဒြာ၊ ဝှီဒတုံခုတ် ဒက်ကျုတ်ဗွါ၊ ညးယံဒြဟ်အို ကျုတြုတြုဇာ၊ ဗွဲက္ခိုမာ လအာဒြင်သွး၊ ကွာတ်ဖြိုကုန်အို သိုက်ကွဲကွဲ၊ ခေဲ ကျင်သွးညာတ်၊ သေသာတ်ဘဲလု၊ ပဲ့တိုင်မင်ဇောင်၊ ဒေါင်ဂှ်တို့ဂျ၊ ကွင်ဟိုက် ကွာတ် ပူချန်ညာတ်ပု၊ သာဲအဒါယင်ချန်၊ ပဲ့ဌာန်လအိတ်၊ မဇက်ဟိတ်အာ ဂတး ပန်ကွာ ဗြုချင်ခါဂှ်၊ ဂတးပညီ စေတီယင်သဒ္ဓါ၊ ဘုင်ကမ္ဘိုင်ကွာ ဘုင်ကွာသက် ရံင် ပှာန်စိင်သ္တုတ်၊ ခါဂှ်သဘ၊ ဖြင်ဇိုတ်သ္တုတ် ဘုင်ရမတ်ဇောင်တ၊ ခေဲပုဗ္ဗဇေက် သဒးကမြ လွဲအာရ၊ ဗရုဖဲအ သဇိုသိုင်တရ၊ ညင်ဇေက်ဘုင်အ၊ ဗြုသဇိုတ်ရ၊ နိမိတ်ဝံ့တံဂှ်ဒ်နိမိတ် ပှာန်ကျတဲ မဒးဝေင်ပါပှာန်ရောင်။

ဂိတု-တုံညာတ်(တတုံညာတ်ဂိတု) ကွာတ်ဖြိုဗျာပ်၊ ဇာပ်ဒိုဟ်အလုံ၊ ဗွဲနု။ အာကာသ၊ လျးသတ်ဗကေတ်-ပူရေတ်အာကာသ၊ ပဲ့တိုင်ဒပ်ပျင် ဂျင်ကီုသာန်န၊ တျုဒါန်တိုန်ဖျာ ဘုင်ဂေက်မြာ်ချန်မာန်၊ ပှာန်ဇက်ဟိတ်အာ၊ ကာလယာကြာ၊ ဘုင် ပေင်ထအုတ်ဂှိုင်၊ ကမ္ဘိုင်ကွာမညာတ်၊ ရံင်ပှာန်စိင်သာ၊ လအာသဘ၊ တိတုံ ဆုကွဲ၊ ခေဲထိုက်ပုန်၊ တန်ဗတသျင်၊ ဖြင်ပုင်ဇိုတ်တ၊ ဖဲယာန်တက်တ၊ ဗြုကမြ သ္တုတ်၊ ယင်ညာတ်နိတ်စိ၊ နိမိတ်ဝံ့ဇုပှာန်မဒ်ရ၊ အာမတီသုတ်-ဗျုတ္တိ-နိမိတ်သ္တု ဝိတ္တိ-နက်သတ်-ကျ၊ ဇုးတံလေဝ် မဒးကရပ်စွဲလဝ်ရောင်။

သ္တုတ်ပှာန်တံလေဝ် မွးဖျေံစွဲလဝ်ရောင်။ ကာလညးခါနိဂှ် ဒးအလန်ဇေက် ရယင်သဒ္ဓါယင်ရတီတဲ အောပ်ဗွန်ထောံမွး ရပ်ဝံ့နင်တဲဒးအပွတ်(၆၀)ဒကေင်။

ဒးဒဏ်(၆ဝိ)။ ကာလကရောင်ပွန်ဇက်တိတ်အာ ယဝ်ရအောပ်ဗွန်ထောံမွဲး ဟံ့ အာစိပ်ဌာန်တပ်စေဟ်တေံဏီ ရပ်ဝံ့မွဲး ဒးကိုယိုက်ဇှင်ဒလေင်မကံ-ဇွေံမ၊ ကာ လုကရောင်ပွန်ဒိုဒက်မွဲခဏံၣ် ဒးကိုဉာဲချောဲကွတ်ကုစိင်-ချေံရ။ ယဝ်ရဂြိပ်ဒဲ ကျောဲတဲ ကာလကရောင်ပွန်တံကလေင်ရပ်ဝံ့မွဲး ညးတိတ်ပွန်ဂမၠိုင် ယဝ်ရဒး တပ်စေဟ်ဗတိုက်ပွန်မွဲး ဒးဒုင်အပေတ်(ဒးဒုင်ဒဏ်)ပိကံ၊ ညးတိတ်ပွန်တံဟံ့ ဒးတပ်စေဟ်ပွန်မွဲး ဒးဒုင်အပေတ်(၃ဝ)တမိုင်ရ၊ စိပ်အာဌာန်ဒေသတပ်စေဟ် ဗတိုက်ပွန်တေံတဲ ဂြိပ်ဒဲအောပ်ထောံရယဝ်သဒ္ဒါ ရပ်ဝံ့မွဲး ပူဂိုမရပ်ကိုၣ် ကိုလာပ် (၁၅)တမိုင်၊ ညးဂြိပ်ဒဲထောံ မဒးဒုင်ရောင်။ ပူဂိုမဂြိပ်ဒဲၣ် ဒးကိုဒဏ်ဒွါဒွါက်လွိတ် လေံခဝ်(၃ဝ)လ္လှတ်၊ ဒးကိုအပေတ်(ဒးကိုဒဏ်)ကိုဗာ်တိုင်ဒပ်တိုရ။

ပတ်အလာံပွန်တဲ ယဝ်ရဂြိပ်ဒဲထောံမွဲး ဒုဟ်ဂံၣ်ချိတ်ရ။ (ဒးဒုင်ဒုဟ်ဒဏ် ဂစိုတ်)ရ။ သတ်ပွန်မွဲး ဥပမာမတုပ်ပွန်တုန်ရော? ညံင်ပူဂိုမါ ကောကိုဒေံ မအံက်ကိုကောန်အာဂြိပ် ဆိုဒးကွတဲ ဂပ်ဝ်ဒးတပ်စေဟ်သိုမါ၊ ဂြိပ်ဒဲမွဲးသိုညးမါ ဂြိပ်ဒဲတုပ်တုပ်ရ။ ယဝ်ရဂြိပ်ဒဲထောံညးမွဲဟေင်မွဲး ကောကိုဒေံ, မအံက်ကိုကောန် သျောဝ်ဂံၣ်သျှတ်သွတ်အာရ။

ပွဲကိုဒတောပ်တျောပ်ရာဇာဝင် ဒေသဟံသာဝတီၣ် ဒတောပ်တျောပ်သိုင် အဆက်အဆက် မွဲယုညးပန်တုမတံၣ် - တုကျိန်မွဲ၊ တုကျောပ်မွဲ၊ တုဖြင်မွဲ၊ တုဗာန်မွဲညးတံၣ် ဟံ့ဒိုက်-ဟံ့သိုက်၊ ဒ်ဆပူဂိုမဇ္ဈိရ။ နွံကိုဗျတ္တိဗလ နွံကိုအပ် လက္ခဏာချိုက်ပေင်တဲ မဒုင်ယုတြိထေက်ရ။

ကာလဇက်ပွန်မွဲး တုဖြင်ၣ် ဒ်သိုင်မင်မွဲဝင်ရ၊ တုကျိန်ၣ် ကိုဒ်သိုင်မင်မွဲ ကျိပ်ချင်မုဟ်ဇးဂမၠိုင်ရ၊ တုကျောပ်ၣ် ကိုဒ်သိုင်တို့ဗိုင်မင်မွဲတုညး ကိုအာဂကောံဗို ပွန်ဂမၠိုင်ရ။ တုဗာန်ၣ် ကိုဒ်သိုင်ဇော်ကျိပ်ပွန်ဂတ အမာတ်မဝ်လပ်ယုတဆိပ် ကြာသာ်ဝံၣ် ဒ်သိုက်ကျိပ်ပွန်သတုဇွဲဂတကြဲရောင်။ တာလျိုင်ညးကိုညး မုတ် အိုတ်ရ။

အခေင်မှာန်(၁၂)ဒပ် အင်္ဂ်မှာန်(၈)သတ် သို့ကိုမှာန်(၄)ကိုပ်ချိုက်ပေင်မွဲး
 ပွဲဌာန်ပတန်ဗျူဟာ ယောဓာယာကြာ အာဒိုဟ်ဗွဲဥတ္တရယေန်ဂ် သိုကိုဒတ္တိနက်
 သတ် ဇဲယသေတြာံ ဝံပယာံအခါ ချိုက်ဝဇ္ဇသီဟ ပုအလံာံရာဇာရံသီ၊ ဖရူဗံ
 သအား၊ ဇဲယဘေရ်-သိုင်ဖံအလုံဗို - ခပို-ခရာမံင်မှာန်ဇော် - ယာတြာထေက်ရ။
 လှောင်ဂရင်ပွဲတုညးရ၊ ဇကု(အလုံဇကု)ဇကရာဇ်ဇက်မှာန်မွဲး အမာတ်စီရေင်
 သေနဂ်ဗျူဟာဟေင် တေတ်နင်ကယိုင်အိုသို ကိုတုညးကျိုင်ကျပ်ခြက်တြတု
 သိုက်မွဲးကိုဍု၊ တဲသတံရပ်သုာ်-တဲဒိုရပ်ဗျဟ်တု၊ တိုန်ချိုက်စိင်ဇျုပံင်ထပ် ဒလပ်
 ကိုင်ဗျိုင်၊ ဗရု(ဒဂိုဟ်)ကျိုင်သင် ခမြင်တ်အလံာံဇဲယ လိုင်ပိဝါတု အိုတ်သိုဗိုလဗး
 ဂမိုင်ဇက်တိတ်အိုတ်ရ။

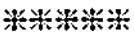
အမာတ်သေနာပတိတံ ကျိုက်ကျိုင်ဇက်ဇာန်မွဲး ပစုတ်သစွ ကိုမိမခါ အာ
 စာဒေဝတ်သမ္မာဂမိုင်တု တုညးဒိုင်ကိုလွဟ်မုက်အယောသိဒ္ဓိ သေနဂ်ဗျူဟာဂ်ရ။
 သိုင်ဇကရာဇ်ကိုလွိုကုညိုပမှာန်ဂ် ကိုလွဟ်-လွဟ်မုက်သိဒ္ဓိမတွံး ဗျဟ်ဇြင်၊
 အမံက်၊ သေနာတ်-မြထွဲ(ရန်မြ) သိုင်ဇကရာဇ်ဂ်ပစုတ်သစွ “ ဒဒ်အဲသိုင်ဝံ
 ဝတ်တိုက်မပြု အဲဒေတ်တံဂ် မတွံး ဝတ်သိုင်ဗျိုပြကာ၊ သျောင်သိုင်ဗေဝတ်ဂ် အဲဖျေ
 အသံ၊ ကိုညှတ်သျောင်ဒက်သျောင် သိုင်ဒလပ်ကျိုင်ဗျိုင် အခေါန်ဌာင်ကံက်မွဲး
 တံတံက်မံ၊ စံတံက်မံ၊ ကင်ကိုမင်မဲဗျိုင်ကွာန် ပုဂိုမဒ်ဝေရီဝဲ(ဒုဟ်ဒဏ်)အဲသကို
 ဒကုတ်ကော့၊ ပုဂိုမံကိုဂုဏ်တံဂ် ဗျိုဌာန်ဌာနန္တရဂ်အဲသိုစံပုန်၊ ပုဂိုမံကိုဒုဟ်ဒဏ်
 တံဂ် ဗျိုဌာန်မဝေတ်ဗျောန်အဲသကိုစံပုန် အဘယဒါန်လေဝ်အဲသိုတ်သတ္တံအိုတ်
 ရ-မြသံဝံ သိုင်ဇကရာဇ်ဒးပစုတ်သစွရောင်။

ဒိုင်လွဟ်ကိုညိုပမှာန်တု သိုင်ဇကရာဇ်ဂ် သာဝံအနုမောဒနာမှာန်တံရ။
 “ ယွဲမွဲးတံ-မွဲးတံအာတင်စေဟ်မှာန်ကိုသတြဂ် သတြလွကိုပါတီဝဲလွကိုပါမုက်
 (ထိုင်)ဒိုဒိုမွဲးတံဂတအာဂ် ညံင်ပံမရာင် ညံင်ပာင်မယး(ဂို) ညံင်ခပိုမပြု ဒိုဂတ
 အာသတြသွးကိုဖျေတဲ နုဇမော့ကိုသွးပါဒ် မပွဲကိုယဲဒိုတ်စော်တြ-ပရိုက်ဥပုဒြ

စွဲကြသော်၊ အန္တရာစွဲသော်၊ ကမ္မင်္ဂီပိစောရ်စါ၊ ဝေဒနာခါဣသုန်၊ ဝီဝဲမသုန်
ကြပ်ညောန်ညွှဲဒးစးအာအိုတ်ညံ၊ ဝုဏ်(၈)ပြကာဂှ် မူးတံဗျုဟ်တံညံ။

ကောန်မှာန်၊ ညွှိပ်မှာန်-ဗိုလ်ပးဂမိုင် ယိုဒင်အာမန္တာသိုင်နာဲဇကုတဲ၊
ကလိပင်ယိုသိုင်တဲ လှောင်တဲအိုတ် ဂ်ရ။ သိုင်ဇကုရာဇ်ကွတ်အာဂတပူတရ်
ကိုတ်ဂိုင် အမတ်ဇော်တွတ်ဏာရ် ကာလသိုင်ဇကုရာဇ်မဗက်ပလင်ဗိုဟ်၊
စိုပ်တံဂိုင်တဲ အိုတ်ကိုဗိုဟ်ဂမိုင် လှောင်ဒိုတ်ဒွါတဲ ဝတးလုပ်ကိုသိုင်နာဲ
လှောင်တဲပုန်ရ-သတ်ဝံ သိုင်ဇကုရာဇ်ဗကန်ပုန် “ ယံမူးတံ ညံဝံကလေင်
ပြဟ်ပြဟ်ဂှ် မူးတံဒင်သိုင်ဇကုယိုဒင်ညံ ” တဲဗိုဟ်ဂမိုင်ယိုဒင်တဲရ။ ဗိုဟ်
ဇက်တိတ်အာရ် အာဝံဆဗုတ် စိုညးတဲ လှောင်မဲဝါပုန်တဲ ဇက်တိတ်အာ
တဲအိုတ်ရ။ အမတ်ဇော်ပလင်ဗိုဟ်န စိုပ်ဌာန်စွတ်သမ္ဘိလဝ်ဂှ်ဒေါရ။ ခး
ပတိဂမိုင်တုန် - ပလင်ဏာဗိုဟ်စိုက်ဒိုဝိုင်ချင်အိုတ်တွတ်ဏာရ။

မှာန်သတြအဝ(အင်ဝ) ဇက်ဇော်ကွင်ကရောင်မှာန် တုင်မမှာန်ဗတို
စးဟံသာဝတီတဲ ညွှိပ်မှာန်ဟံသာဝတီ သွက်ဝံတံစေဟ်ကိုသတြအဝ(အ
ဂှ်သေနာပတိမန် တုဗန်မဒ်ရောင်။ သိုင်ဇကုရာဇ် ဗညာဒလဂှ် ယိုဒင်ဂုဂ
အာစာဒေဝတံသမ္မာပစွတ်သစွတဲ ဒင်ဂှ်ညွှိပ်မှာန်တုဗန် ဖြင်တံဝဲဇမ္ဗ
တံဝဲမိုင် ဗျဟ်ပိသွင်(ပိကွင်)ဗျဟ်ဂဒင် (ဗျဟ်ထေဝ်ကေတ်)ခုန်၊ လေံဒစုန်၊
နာတ်ဇမ္ဗော့၊ လေံစဝ်၊ ဇက်ကေုင်မဒ်ရ။ တုဗန်ယိုဒင်ရာဇာ အာမန္တာ(ဒင်ဝ
တုတိ)ဗျုလ္လုကျိပ်တဲ သွက်ဝံတံစေဟ်ကိုဟ်မှာန်သတြတဲ တုဗန်ဂှ် သွညိ
တဲနကိုကရောင်မှာန်ဇော် ဇက်တိတ်အာဗလးတိမှာန်တဲရ။

ဂလ္လာန်နီဂီ

ဂလ္လာန်နီဂီမူးဂှ် ကမ္ဘောန်မွဲမွဲ လဟီုမမိက်ကိုမွဲမွဲ အာစိုပ်ဒတုတု ကမ္ဘောန်တံဂှ်ကို၊ လဟီုတံဂှ်ကို ဝံ့ကောန်ခရောန် ဝံ့ပိန်ဗတ်ခိုင်ကျိတ်တုဒးအုပ် ကောန်နီဂီရောင်။ ညံင်ရသ္မာကမာန် တာန်နတိုင်တုမူး ဒးပြုထောန်တိုင်တံဂှ်ရောင်၊ နတိုင်တံဂှ် ဝံ့ရံင်စကျော်ဂှ်မွဲသာ၊ ဝံ့ခိုင်ကျိတ်ပိန်နီဂီမ္ပပြကာ ချုန့ုလိက်ပတ်လေဝ်၊ နနဲသာဂှ်တုရ၊ လိက်ခုံလဝ်တု စိုပ်ကောတ်တုဂှ်ဂလ္လာန်နီဂီဒးချုလဝ်ရောင်။

လိက်ဝင်သုတ်ဝံ့ချိုက်ပင်ကိုရှုသာရောင်။ ဂကူမွဲမွဲဒးနွံကိုဝင် ရောင်၊ ဝင်ချင်၊ ဝင်ဂကူ၊ ဝင်လိက်ပတ်၊ ဝင်နာနာသားဒးနွံတုရောင်ဂကူဂှ် ဝံ့ ချိုက်ပင်ကိုလကျက်ဂကူ၊ ဂကူဂှ်ဝံ့ဒတ်လိုင်မာန် ဝံ့ကြိုစကိုဂကူညးသအာင် မာန်ရောင်။

လှဟ်ဝင်ချင်ဟံသာဝတီဝံ့ ဒှ်ဝင်လက်ကြုအိုတ်ရ၊ ဝင်ချင်မန်ဂှ် ချင် သဗ္ဗိ၊ မတု၊ မတ်မလှိ၊ ဖါသီ၊ တနင်သီနွံပြာကတ်တရောင်။ အခိုင်ချင်နွံပြာကတ် တေဂှ် နွံကျင်ကိုထိုင်ကွာင်မြုနန်ထဝ် ၉ ကရာဇ် ခလေဝ်ကျိုင်ဗွာင် မင်မွဲကျင်ဂကူ ဘာသာ၊ သာသနာ၊ ယေန်သွာင်လိက်မတ်ချိုက်ပင်ကျင် ပြာကတ်ကျင်၊ ဒယှ် တမ္ဗဝ်ကျင် ပရေင်အုပ်ဓုပ် ပရေင်စန်ဒတ် ပရေင်ချင်၊ ပရေင်ဂကူဝံ့ကောန်ဝံ့ရေင် တုဂှ်အတိုင်ပိုက်စိုတ်မာန်ရောင်။

ဗွဲအခိုင်တုဏံ ကိစ္စပရေင်လ္လဟီုကျင်တုတံဂှ် လှုသုန်ကြံအာ ကောန်ဟံ့ဝံ့၊ ရေင်တုဂှ်ဟံ့ဒှ်၊ ကှ်ဗဟ်တိုက်တိုက်ကြပ်ကိုအိုတ်အာမဒ်ရ၊ မူဟိုတ်ရော ဟိုတ်နုတုနာဟံ့မွဲ၊ အစိုအာဏာအလုံအသီဟံ့မွဲဂှ်မွဲသာ၊ ဂကူမန်ကိုဂကူမန် ပရေင်ခင်ညီသာသုဟ်ဟံ့ဒှ်ဂှ်မွဲသာ၊ ပရေင်အုပ်ဓုပ် ပရေင်စန်ဒတ်လနောအ်သိုင် သာ်ဒြာ ဟံ့သွဂရုဂှ်မွဲသာ၊ ပရေင်ကမ္ဘောန်စပ်ကိုဂကူ ထွေးရုပ်ရဟံ့တပ်တး ကျိပ်

သွိုဝ်ဂကူ စီကူးဆိုက်ဗွတ်ဟံမွဲဂ်မွဲသား၊ တောင်မွဲသားပန်ဂ် ဂကူပိုကိုပို ညးမွဲ
 ကောံညးမွဲ အထောင်သော၊ အထောင်သင်၊ အထောင်ဇောတ်၊ ခမိသင်မန်တံဂ်
 အထောင်ဇောတ် လ္လှူခရ်တုပညာမန်၊ ခရ်တုပညာတံပုန် (ဆင်စပ်ကိုရှေ့သေ့
 ဟံသေင်) အထောင်ဇောတ်လ္လှူခမိသင်မန် ညင်ဟံဂ်ဒ်လအာသားဝံ နကိုဂလာန်
 ဥပမာမွဲ - ပသဲကောန်သိုဗွန်တံဂ် ဒွါခေံကိုခေံ ဝံသင်စောဲမာန် လှိုဂ်ကောန်လဝ်
 ဗုတ်ဗုတ် ဇမိုင်ပသဲတံဂ် မွဲမွောံတဲလေဝ်နွံ၊ ဓါမွောံတဲလေဝ်နွံ၊ ပိမွောံတဲလေဝ်နွံ၊
 ပန်မွောံတဲလေဝ်နွံ နနဲသားဝံကောန်လဝ် ပသဲတံဂ်အိုတ်ရဟံသေင်ဟာ။
 ဒွါဒးသင်စောဲပသဲပန်မွောံတံဂ် ပိုသင်စောဲပသဲမွဲမွောံတဲမွဲ ကလောန်ပိုဟံစိုပ်
 တရဲ ဟံဗိုန်ဗတ်ရောင်။ ဒွါဒးသင်စောဲပသဲမွဲမွောံတဲမွဲ ပိုသင်စောဲပသဲ ပန်မွောံ
 တဲပုန်မွဲ ကမောန်ဆုဒုန်တံဂ် ဒကးပရးကောက်စာအာပုန်ရ။ ဂကူပိုလေဝ် နနဲ
 သားဂ်ကိုရ။ ပိုဒးကျိုဟ်လဝ်ရောင်။ ဟိုတ်ပိုဟံကျိုဟ် သှ်သှိုဟ်ဟံမွဲဂ်ရ ကိစ္စ
 ကမောန်ဆင်စပ်ကိုဂကူမန်ပို ဟံအာစိုပ်အံင်ဒူး တဲမဒးလှူသုန်ကြံအာရောင်။

နွံပိုက်သိုက်မိက်ဝံတီ ပရေင်ခေံကျော်တြိမ္မုး ဒးကတ်လုတ်ပရိယတ္တိ
 ဓမ္မ - ဗွဲဘာသာဝေါဟာပါဠိရောင်။ မိက်ဝံတီပရေင်ဒူးတိဒူးကပ်မွဲဒးကတ်လုတ်
 လိက်ပတ်ဘာသာအင်္ဂလိက်ရောင်။ ယဝ်ရမိက်ဝံတီပရေင်ဂကူမွဲ ဒးကတ်လုတ်
 ဒးရင် “ ဝင် ” ရောင်။ ဟိုတ်ဂ်ရ နူဂကောံဗျောန်လိက်ပတ် မန်ကောံ ယေန်သွာင်
 ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ အလံဒေသရးမန် ပံက်ထူးကိုမတ်ကောန်ဂကူမန်တံနကိုလိက်ဝင်
 သွတ်မွဲယု “ ဝင်ပတန်ချင်ဟံသာဝတီ-ချင်ဗဝေါ ” ဝံရောင်။

